

KRISTENT Perspektiv

11. ÅRG. NR. 1, 2008

Kirken i krise

Kirken betragtes af mange mest som en kulturel institution, eller et socialt netværk. Men hvad er kirkens grundlæggende natur og egentlige kald? Og hvordan forvaltes det kald anno 2008?.

Side 6

Gestaltterapi

Den anden artikel om forskellige terapiformer beskriver gestaltterapi. Er der nyttige ting i denne terapi, og hvad skal vi som kristne være på vagt over for?

Side 2

OGSÅ I BLADET...

Film-anmeldelse

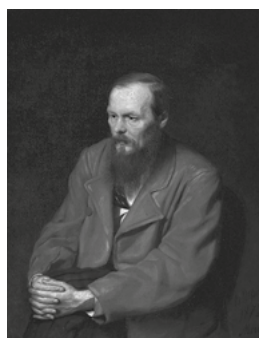
Den meget omtalte nye danske film To Verdener handler om Jehovas Vidner og en pige, der forsøger at løsrive sig fra sekten.

Side 5

..Narnia og ti bud

Artikel om Narnia og så er vi nået til det tredje af de ti bud.

Side 16 og 20

Forbrydelser og Straf

Fjodor Dostojevskijs store klassiker om et mord og dets konsekvenser.

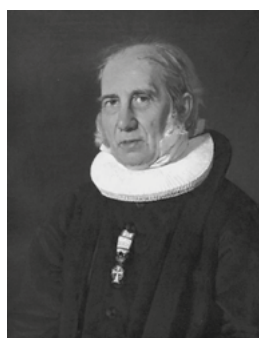
Side 14

Kong Davids spiritualitet

I artikelserien om Kristen Spiritualitet ser vi på Davids liv og hans spiritualitet.

Side 10

Salme af Grundtvig

"Alt står i Guds Faderhånd" udfordrer os til at ære Den Treenige Gud.

Side 22

Gestaltterapi

Den kristne og terapi 2

I sidste artikel skrev jeg om terapi generelt, om dens generelle grundholdning til mennesket og de humanistiske værdier.

Denne gang vil jeg beskæftige mig med den terapiretning der hedder gestaltterapi, selve ordet gestalt betyder "at danne helhed". Allerførst vil jeg give et kort historisk tilbageblik på gestaltterapiens oprindelse.

Gestaltterapien blev udviklet i USA, og den blev første gang skriftlig gjort i 1951 af Frederick Perls, Ralph Hefferline og Poul Goodline. Det er først og fremmest Friedrich Perls (kaldet Fritz Perls) man forbinder med gestaltterapi. Fritz Perls var en meget velfunderet og anerkendt jødisk psykiater og psykoanalytiker.

Oprindeligt blev gestaltterapi udviklet som et oprør mod psykoanalysen. Psykoanalysen tror, at vi mennesker har en indre styring/drift, der bestemmer hvordan vi mennesker fungerer, denne tankegang forkaster gestaltterapien.

I gestaltterapien tror man, at vi mennesker er foranderlige, dynamiske,

Af Astrid i Hjøllum Christensen

ansvarlige for vort liv, at vi er skabt til meningsfuld kontakt med vores omgivelser, at vi er afhængige af vore medmennesker, at vores personlighedsdannelse er en proces, og at det er i kontakten med andre mennesker, at vi og vore omgivelser forandres. Man mener desuden, at psykisk lidelse opstår, når mennesket af en eller anden grund ikke kan opretholde en levende kontakt med sig selv og sine omgivelser.

Gestaltterapien så lyset i Danmark i slutningen af 60'erne og først i 70'erne. Denne nye terapiform passede godt ind i 60-generationens oprør imod gamle undertrykte livsformer.

Gestaltterapien repræsenterede, ligesom ungdomsoprøret, frisættelse af individet, og den så underdanighed og afhængighed som en slags psykisk sygdom, hvorimod oprør blev set som sund og konstruktiv adfærd. Der blev opmuntret til egocentrisk opførsel i form

af spørgsmål og påstande som "Hvordan føler du?" "Hvad vil du?" "Du er ikke sat i verden for at leve op til andres forventninger" og "Hvis du føler sådan, så gør noget ved det". Gestaltterapien blev på kort tid identificeret med normbrud, konfrontation, selvrealisation og afreagering af følelser uden for megen refleksion.

Terapeutisk bøn

Friedrick Perls lavede en bøn der hedder "gestaltterapiens bøn":

*Jeg gør det, jeg vil, og du gør, det du vil,
Jeg er ikke sat i verden
for at leve op til dine forventninger
og du er ikke sat i verden
for at leve op til mine.
Du er dig, og jeg er mig,
skulle det ske, at vi finder hinanden
er det smukt,
hvis ikke, er der ikke noget at gøre ved det.*

Når vi i dag snakker gestaltterapi, lader det sig ikke gøre at beskrive den som en bestemt terapiform, idet den har mange ansigter, alt efter hvilken terapeut man går hos, og den har udviklet sig så den passer ind i vores danske kultur. Heldigvis er den også med tiden blevet mere reflekteret. Derfor er der også en vis forvirring, omkring hvad gestaltterapi egentlig er. Jeg kan ikke i denne artikel komme med en fyldestgørende redegørelse for gestaltterapi, men jeg kan give nogle hovedtræk og nogle af de problemer vi som kristne kan have overfor denne terapiform.

Man forsøger i gestaltterapien at give klienten mulighed for at forholde sig til sig selv og sine dilemmaer i livet. Man spørger f.eks. Hvad vil du med dit liv?, hvordan vil du bruge din tid?, hvad slags

menneske vil du være? o.s.v. Desuden forpligter terapeuten sig til, at klienten bliver bevidst om de valg, han eller hun tager, og til at hjælpe klienten til at vælge det, der er meningsfuldt for klienten. Der er i denne kontekst ikke nogen rigtige eller forkerte valg, dette er op til klienten selv at bedømme. Man mener desuden, at ved ikke at vælge eller lukke øjnene overfor valget, vil man opleve meningsløshed i sit liv.

I gestaltterapi tager man udgangspunkt i det der sker her og nu, det vil sige, at fokus er klientens oplevelse af situationen. Man søger ikke at finde årsager eller forklaringer på det skete i klientens liv, og det er ikke meningen at klienten skal lave om på sig selv – men opdage sig selv. Dette bliver i gestaltterapien udtrykt i denne sætning ”Når du bliver (opdager) hvad du er, forandres du”. Det er ikke tilladt for terapeuten at komme med gode råd eller have forudfattede meninger om klientens liv. Terapeuten må acceptere at klientens virkelighedsopfattelse ikke nødvendigvis er den samme som hans egen. Ud fra dette mener man at klienten vil have mulighed for at opdage sig selv, og dermed forandre sit liv, så det bliver mere hensigtsmæssigt og realistisk for sig selv.

Medfølelse og ansvar

Gestaltterapien adskiller sig på nogle punkter fra andre terapiformer idet den advarer imod at vise for megen empati og at rumme klienten for meget, så man ikke udfordrer klienten. Den hævder, at vi meget let kan blive alt for optaget af, at forstå årsagen til lidelserne og dermed hindre klienten i at handle. På denne måde kan man også komme til at understøtte evt. narcissistiske tendenser i den enkelte.

Denne terapiform mener ikke, at man kan afskaffe smerten, angsten, skylden, tvivlen – men vi kan vælge i forhold til det og dermed leve meningsfuldt med det. Jeg tænker, at man nogle gange i kristne kredse kan komme til at gå for langt med andre mennesker. Sikker for fordi vi lægger vægt på ”at gå en ekstra mil”.

Vi glemmer, at der også i bibelen tales om at stå til ansvar. Dette må også gælde at stå til ansvar overfor vores eget liv. Der står i Ordsprogene 27:5-6: Hellere åben irrettesættelse end skjult kærlighed. En

Fakta om gestaltterapi

- *Udviklet i USA og blev skriftliggjort første gang i 1951. Tilskrives primært Friedrick Perls, men også Ralph Hefferline og Poul Goodman.*
- *En videreudvikling af psykoanalysen (Sigmund Freud), ligeledes er det også et oprør mod psykoanalysen.*
- *Selve ordet gestalt betyder ”at danne helhed”*
- *Kom til Danmark i slutningen af 60’erne og i starten af 70’erne*
- *Hovedideen er, at mennesket er et væsen, der er foranderligt og altid ansvarligt for sit liv.*
- *At mennesket har en evne til at se og mærke sine behov og skabe meningsfuld kontakt til sine medmennesker.*
- *At mennesket er afhængigt af dets omgivelser*
- *Gestaltterapien tror, at menneskelivet er en proces, og forandring er et vilkår, og en forudsætning for fysisk og psykisk sundhed.*
- *I Danmark er navne som Hanne Hostrup og den kristne terapeut og forfatter Bent Falk kendt indenfor gestaltterapien.*

vens hug er velmente, en fjendes kys er falske.

Jeg tænker nogle gange, at vi også i kirkerne rummer mennesker som kæmper med alle mulige ting i deres liv, og nogle gange kæmper folk også med ting som i virkeligheden handler om, at de skal tage ansvar for egne liv. Det kunne f.eks. være at have urealistiske forventninger til livet og andre mennesker, og dermed udvikler man sig til et krævende menneske for andre. Nogle gange er vi bange for at udfordre mennesker til at vende om i deres liv. *”Den, der irttesætter et menneske, ender med at vinde større yndest end den, der smigrer.” Ordspr. 28:23.* Det kendte afsnit i Kol. 3:12-17 nævner også både barmhjertigheden og formaning:

Ifør jer da, som Guds udvalgte, hellige og elskede, inderligbarmhjertighed, godhed, ydmyghed, mildhed, tålmodighed. Bær over med hinanden og tilgiv hinanden, hvis den ene har noget at bebrejde den anden. Som Herren tilgav jer, skal I også gøre. Men over alt dette skal I iføre jer kærligheden, som er fuldkommenhedens bånd. Kristi fred skal råde i jeres hjerter; til den blev I jo kaldet som lemmer på ét legeme. Og vær taknemlige. Lad Kristi

ord bo i rigt mål hos jer. Undervis og forman med al visdom hinanden med salmer, hymner og åndelige sange, syng med tak i jeres hjerte til Gud. Hvad I end gør i ord eller gerning, gør det alt sammen i Herren Jesu navn, og sig Gud Fader tak ved ham!

Jeg siger ikke, at vi ikke skal have medfølelse med folk og ydmyghed overfor andres situation, men nogle gange, tror jeg det kunne være godt, hvis vi blev bedre også til at hjælpe andre med at se uhensigtsmæssig adfærd i deres liv.

Kontaktafbrydelse

I gestaltterapi bruger man det begreb der hedder kontaktafbrydelser. Det vil sige at man mener, at den virkelighed som klienten oplever i hverdagen vil udspille sig i terapirummet. Hvis en klient for eksempel er paranoid, mener man i denne terapiform at man vil se det i samtalen klient/terapeut imellem. Et eksempel på en kontaktafbrydelse kunne være det man kalder projektion. Projektion vil sige, at klienten tillægger andre personer motiver eller følelser, som de ikke har, men klienten tror, at de har det, fordi klienten selv har det.

F.eks. kan klienten være vred på en person, men påstå, at det i virkeligheden er denne person, der er vred på klienten. Dette gør vi alle til en vis grænse, men for nogle bliver det hæmmende for livet. Vi gør det for at fralægge os ansvaret og beskytte os selv med vores eget liv og mangler.

En anden kontaktafbrydelse kunne være det man kalder retrofleksion. At retroflektere betyder bogstavelig talt "at vende sig skarpt tilbage mod".

Klienten retter alt ind imod sig selv, der er ingen filter. Når mennesker omkring ham siger eller gør ting imod ham, vil han altid tage "skylden". Dette er også en adfærd, der er stærkt uhensigtsmæssig og hæmmende, hvis dette sker i for stor udstrækning.

Disse to kontaktafbrydelser er blot to af flere, og en forenklet forklaring på fænomenet. I terapirummet tror man, at disse kontaktafbrydelser vil blive synlige, og ved at bevidstgøre klienten om hvad der sker, bliver klienten i stand til at handle anderledes og mere hensigtsmæssigt, når dette sker i klientens hverdag.

Lavt selvværd eller overmod

Jeg er ikke et øjeblik i tvivl om at denne terapiform gavner mange, og også har sin berettigelse i kristne kredse. Særlig hvis man f.eks. har et lavt selvværd, har svært ved at sætte grænser eller er for flink, kan det være godt at blive støttet i sine valg og stå ved sine valg. Også hvis man er overmodig, for stolt eller arrogant, kan denne terapiform udfordre en til det modsatte. Det kan være rigtig godt at blive bevidst om sine valg for at kunne vælge anderledes. Bibelen siger ikke, at vi ikke skal holde af os selv. Tværtimod fortæller Bibelen ofte, at vi er dyrebare i Guds øjne. I første Mosebog 1.26. skaber Gud mennesket i sit billede og i vers 31 står der "Gud så alt, hvad han havde skabt, og han så hvor godt det var." Gud kender hver en tåre, vi fælder, så selvfølgelig har han omsorg for os.

For megen plads til ens ego

Men vi lever i en tid, hvor der synes at være mere og mere plads til at dyrke vores ego. Vi mener at have retten over vores eget liv, og der ingen der skal bestemme over os. Vi er ikke længere tilhængere af autoriteter, vi har altid lov at

Vi lever i en tid, hvor der synes at være mere og mere plads til at dyrke vores ego.

forholde os kritiske, vi har lov at bevare vor integritet, og på mange måder tager vi os selv mere højtideligt end vi gjorde før. På mange måder har vi det næsten for godt, meget i vores liv kommer til at handle om at realisere os selv.

At gå på arbejde handler ikke længere om at tjene til dagen og vejen. Vi føler ingen forpligtigelse i forhold til familie og venner. Vi kender knap nok ansigtet på vores nabo. Der er flere og flere ting der er relative og acceptable, og i kristne kredse integrerer vi også disse holdninger. Det paradoksale er at vi oplever flere og flere, der oplever slemme personlige kriser, skilsmisse, depression, spiseforstyrrelser og alkoholisme, og dette er kun få eksempler.

Elsk din næste

Selvom der er dele af gestaltterapien, der giver mening, og som kan bruges til mennesker, der går igennem kriser, er der også dele som i den forkerte sammenhæng kan opmuntre til det egocentriske, der bor i os alle.

Hvis bare man kikker på gestaltterapiens bøn, indeholder bibelens budskab langt mere end, at "det er smukt hvis vi kan mødes". Bibelen befaler os at være noget for vores næste. Du skal elske din næste som dig selv, er bare et af mange vers, der befaler os at være noget for andre. Der står også i Matthæusevangeliet 5.44: "Elsk jeres fjender og bed for dem der forfølger jer", og der står længere nede i teksten "Hvis I kun elsker dem, der elsker jer, hvad løn kan I så vente?". Gud befaler os noget, som ikke engang er muligt for os selv, hvor mange af jer elsker jeres fjender?

Gud skelner ligeledes mellem rigtigt og forkert, Jesus døde på korset netop,

fordi vi gør forkerte ting. Derfor er det absurd at tale om, at man ikke må bedømme rigtig og forkert, vi har jo netop fået Helligånden fra Gud til at vejlede os om rigtigt og forkert. Det er også absurd, at tro at vi som mennesker, får det bedre ved ikke at tale om rigtigt og forkert. Det eneste der sker, er at vi bliver endnu mere forvirrede, end vi er i forvejen. Ved at ophæve rigtig og forkert kan vi jo pludselig ikke regne med noget, fordi alt bliver relativt. Vi gør os Herre over vort eget liv. Vi mennesker har brug for retningslinjer.

Vi må heller ikke glemme at Gud er en autoritet, og Hans vilje for vores liv står over vores egen vilje. Gud siger i sit ord i Matthæusevangeliet "Søg først Guds rige og Hans retfærdighed, så skal alt andet gives jer i tilgift". Jeg tror, at den virkelige fred findes i Bibelen, og de løfter vi har fra Gud. Gud kender os langt bedre end os selv, og Han har ikke lovet os et liv uden smerte, men Herren Jesus kender til smerte og derfor vil Han også hjælpe os, om end det ikke nødvendigvis er på vores egen måde.

Gestaltterapien kan give os nogle værktøjer, men vi må ikke glemme, at være kritiske og at supplere det med Guds ord, ellers mister vi freden og fodfæstet.

Vi vil alle opleve smerte i vores liv, nogle mere end andre, men lad os huske at bede til Gud om hjælp til at have evigheden for øje, og lad os tro Guds ord, når der står i Timotheusbrev 4.18 "Ja, Herren vil fri mig fra alt ondt og bringe mig frelst ind i sit himmelske rige. Ham være ære i evighedernes evigheder. Amen!", og i Fillipperne 4.6-7 "Vær ikke bekymrede for noget, men bring i alle forhold jeres ønsker frem for Gud i bøn og påkaldelse med tak."

Instruktøren Niels Arden-Oplevs tankevækkende debatfilm sætter tingene på spidsen allerede i de første scener. Fra rigssal til diskotek. Fra bibellæsning til en ordentlig brandert. Fra den beskyttede verden med regelret indordning til forbudt flirt og kæresteri. Fra åndelighed til verdslighed. Jo, der er i sandhed tale om To Verdener, der støder sammen, da 17-årige Sara indleder et forhold til Theis, der ikke er Jehovas Vidne som hun selv.

Filmens beskrivelse af Jehovas Vidner er en ret forudsigelig opremsning af "mærkesager". De ting Jehovas Vidner ikke må, som at ryge, modtage blod, gøre militærtjeneste, holde jul og fødselsdage - og nå, ja sex udenfor ægteskabet.

De loviske træk ved Jehovas Vidner pointeres tydeligt - ikke uden grund, da sekten netop lukker sig om sig selv i frygt for at blive "besmittet" af verden.

En ubalanceret forståelse af verdslighed. Men det betyder også, at deres tro trivialiseres og stort set kun beskrives ud fra hvad man ikke må. De "begrænsninger" og regler, der i verdens øjne lægges ind over den personlige frihed som en spændetrøje.

Her bidrager filmen ikke med ret meget andet end nem fordømmelse. Det gælder også filmens afsluttende unødvendige dramatiske højdepunkt, der med vold og magt skal drive en pointe hjem om konsekvenserne af, at Jehovas Vidner ikke må modtage blod.

Der, hvor filmens egentlige konflikt ligger, er i den frastødende og ubibelske praksis: Udstødelsen og det totale stop for ethvert samvær med familien.

Frygten for udstødning lurer hele tiden i filmen som den virkelige fjende. Saras frygt for at miste al kontakt til forældre, søskende, venner, fællesskabet. Alt det, der definerer hende som menneske. Hun slides langsomt op indvendig i den umulige kamp med at forene to uforenelige verdener - skiftevis fast og vaklende i både troen på Jehova og i kærligheden til Theis - det er et stærkt, medrivende og foruroligende drama.

På den ene side har vi forældrene og søskende, og den karikerede, iskolde pastor, der prøver at få Sara tilbage i folden. På den anden side Theis, der lokker med hans ubekymrede frisindede og fritænkende ånd. På spørgsmålet, hvad han tror på, siger han politisk korrekt "jeg tror på os". Kærligheden, der overvinder alt, også troen på Gud, død og helvede.

Lægger op til diskussion

Man kan diskutere om beskrivelsen af Jehovas Vidner som fællesskab er nuanceret nok, men filmen rammer præcist og rigtigt i portrættet af Sara. Vi ser medfølelse på, mens hun spinder sig selv ind i et net af løgne og selvbedrag for at bevare det bedste fra to verdener.

Filmens vil være perfekt at vise for en kristen ungdomsgruppe. Her er stof nok til en hel aftens diskussion - ikke blot om Jehovas Vidner, men så sandelig også om kristen tro og moral. Om forskelle på kristen subkultur, kristen "verdslig" kultur og kristen modkultur. Om at være i verden, men ikke af verden. Om ikke blot at lave facitlister over kristen moral, som nul alkohol, nul sex, nul tv

osv. men heller ikke bare at lade alt være gråzoner og nul stillingtagen til det, som så let binder, fængsler og fanger os og efterlader os kolde i troen.

Hvordan opfatter de kristne unge egentlig deres tro. Er det bare et spørgsmål om en lidt anderledes kristen moral på nogle særlige områder, eller er de forankret i evangeliet om Jesus Kristus, og det Han har gjort for dem - og er nåden og tilgivelsen i Jesus drivkraften i efterfølgelsen af Ham?

Hvordan forholder vi os som kristne til et alvorligt emne som kirketugt? Hvordan behandles kristne, der forlader vor menighedssammenhæng, ja måske forlader ethvert kristent fællesskab. Omfavnes de stadig af vor kærlighed og forbøn? To Verdener efterlader en med mange ransagende spørgsmål.

Carsten Thomsen

Kirken i krise

Kirken er "sandhedens søjle og grundvold". Hvordan forvaltes det kald?

Af Louis Nielsen

"... Du skal vide, hvordan man skal færdes i Guds hus - det er den levende Guds kirke, sandhedens søjle og grundvold" (1 Tim 3:15).

Kirken er i de fleste menneskers bevidsthed en bygning eller en institution, som man kan få brug for ved begivenheder som fødsel, bryllup og begravelse eller højtider som julen.

For andre er kirken en national, kulturel institution. For andre, måske mest frikirkefolk er kirken et netværk af venner og opfylder et socialt behov.

Nu vil det være forkert at hævde, at kirken ikke er nogen af de ting, men at identificere kirken med nogen af dem er alligevel at ramme meget ved siden af det væsentligste ved kirken.

Generelt vil læserne af dette blad næppe kalde sig for "højkirkelige". Er man højkirkelig har man en sakramental forståelse af kirken som formidler

og ligefrem uddeler af Guds frelse til verden.

Kirken er en frelsesinstitution, en frelsens ark, og uden for den er frelsen ikke. Guds rige og kirken bliver nærmest identiske, og skal man komme ind i Guds rige, må det ske gennem kirken, dens sakramenter og præsteskab. Og skal sakramenterne have gyldighed er det afgørende, at de bliver ret forvaltet, og et indviet, ordineret præsteskab er nødvendigt, hvis det skal ske.

Evangelikale kristne kaldes "lavkirkelige", fordi de ikke tildeler kirken, dens præsteskab og dens sakramenter rollen som frelsesformidlere. For dem er forkyndelsen af Guds ord, omvendelsen og den personlige tro på og overgivelse til Jesus vigtigere end sakramenterne og nødvendige til liv og frelse.

Kirken er for dem vigtig som vidne om og forkynder af Guds ord og som arnested og hjemsted for "de helliges" fællesskab og samfund på jord. Som lavkirkelig definerer man heller ikke "præstens" rolle som hos de højkirkelige.

Han (eller hun) har hos dem ingen ofrende rolle, og de formidler ikke adgangen til Gud. I den sammenhæng er alle sande kristne "præster for Gud".

Men selvom man ikke er højkirkelig, kan man dog omgive kirken med stor respekt og kærlighed, hvad jo også Paulus gør i de ovenfor citerede ord. Og så alligevel er det blevet en sandhed med modifikationer. For mere og mere trænger spørgsmålet om, hvad kirken er, hvad den står for, og hvad dens opgave og kald i verden er, sig på. Og når det kommer til den diskussion er svarene mange, og om nogle af dem må vi ganske enkelt sige, at de blæser for vinden.

Hvordan opfattes kirken?

For nogle er kirken blevet et tilvalg eller et fravalg, altså ikke hvad den er for Det Nye Testamente noget givet og nødvendigt. Flere og flere i dag vil bekende sig som kristne uden at have nogen tilknytning til en kirke, i bedste fald kun en yderst sparsom og perifer tilknytning.

Hvor alvorlig og oprigtig sådanne kristnes bekendelse er, kan kun Gud og de selv afgøre, men uden tvivl er der sande kristne mellem dem. Men at de handler anderledes end Det Nye Testamente opmuntrer til, kan der ikke være selv den mindste tvivl om.

Og om man vil kunne bevare troen og holde fast ved evangeliet uden jævnligt at høre det forkyndt, troen bekendt og være med i tilbedelsen af Herren i de helliges forsamling er ikke så sikkert.

For mange andre igen er kirken blevet mere eller mindre et socialt netværk. Kirken rettet horisontalt mod mennesket og livet er blevet vigtigere end kirken rettet vertikalt mod Gud. Uden tvivl er også for Det Nye Testamente den sociale dimension vigtig. I en tidlig nytestamentlig definition af, hvad kirken eller de helliges samfund er, indgår "fællesskabet" som en af de fire hjørneste (ApG 2:42).

Omvendt må også siges fra, når den horisontale dimension kommer til at lægge sig over det hele. For kirken er "Guds kirke", "Guds tempel", "Guds ager", "Kristi legeme", "Kristi brud", "Guds hellige, udvalgte, kaldede", det "himelske borgerskab", "Zion", fællesskabet mellem Fader, Søn og Helligånd og alle dem, som ved "livets ord" er kommet til tro. Fjern det fra kirken og alt det, som unikt gør den til kirke og ikke til forening, er borte.

Igen er kirken for mange andre en institution båret af gammel kultur og historie, af skønhed og æstetik i arkitektur, billedkunst og musik, af højtid og ceremoniel skønhed, eller i den modsatte ende af spektret af "fede oplevelser", inciterende lovsang, venner man kan være sig selv med og give "den hele armen med", også når det har med Gud at gøre.

Her skal vi også være forsigtige med på forhånd at afvise det, men også her må vi sige og sige med eftertryk at stå alene kan det ikke. Kirken er stadig noget andet og langt mere end det.

Folkets og statens kirke

I Danmark har vi Folkekirken, og den fylder så meget - sikkert aftagende, men stadig i betydende grad - i det almindelige folks bevidsthed, at KIRKEN mere eller mindre er den. Men spørger vi, hvad er så folkekirken? må vi være forberedt

Kirken er alle dem, som tror på Jesus Kristus og bekender ham som Herre.

på at få flere svar. Hvis vi siger, at det er statskirken, er der mange, som vil "slå syv kors" for sig. Officielt, juridisk defineres den ikke som statskirke, alligevel er det i meget vid udstrækning Folketinget og regeringen, som juridisk og administrativt og nogen gange også åndeligt sætter rammerne om dens liv.

Det sidste bliver mere og mere tydeligt. Officielt er kirken bundet op på Bibelen og de lutherske bekendelsesskrifter, hvilket stadig er tydeligt i dens ritualer og i dens salmer, men dens biskopper og præster som flest vil bestemt frasige sig, at folkekirken er en bekendelseskirke, dvs. en kirke, som forudsætter, at alle dens medlemmer på det personlige plan holder fast ved og bekender kirkens tro. Kætter er det svært at blive udråbt til i folkekirken, og generelt vil man tage afvigelser fra det politisk korrekte langt mere alvorligt end afvigelser fra apostlene og bekendelserne.

Flere af folkekirkens biskopper og præster på den grundtvigske fløj lægger mere vægt på ordet "folke" i "folkekirke" end på, at man er Guds kirke, som mere skulle være optaget af at adlyde Gud og følge hans bud og forordninger. Men der også et betydeligt segment indenfor folkekirken, som føler sig bundet af bekendelserne og af troen, og som ønsker at blive i kirken, fordi de elsker dens historie, dens ritualer og dens salmer, og elsker den Herre, som kirken bekender og beder til. Indtil nu har de valgt at blive, men uden tvivl ser de sig trængte, og det er måske kun et spørgsmål om tid, før de er så uønskede, at de trænges ud.

Dåben som indgangen

Som udgangspunkt opfatter disse brødre og søstre kirken som "fællesskabet af alle de døbte", og dåben er stadig for dem den port, som åbner til Guds rige og til medlemskab af kirken. Men samtidigt vil de også insistere på troen og på det at blive i Kristus. Og det ulykkelige er så, at mange af de døbte hverken tror eller bliver i Kristus.

I frikirkelig sammenhæng har vi ikke problemet på samme måde, men alligevel har vi det. Selvom vi lægger vægt på den personlige omvendelse og tro, gør vi fællesskabet mere og mere inkluderende og bryder os ikke om at tale om "indenfor" og "udenfor" eller om at "komme til sin Frelser og tro på hans navn".

I frikirkerne er der også nominelle medlemmer, hvis tilknytning til menigheden mere er bestemt af familiebånd og kultur end af personlig tro på evangeliet. Spørgsmålet om hvad kirken er, og hvem der i sidste instans hører til kirken, er derfor omgivet med megen uklarhed i mange kristnes bevidsthed.

Men hvad er så kirken?

En tilsvarende uklarhed kan bestemt ikke siges at findes i Det Nye Testamente. Her er kirken alle dem, som tror på Herren Jesus Kristus og bekender ham som Herre, alle dem, som tror på evangeliet, er blevet omvendt, har fået syndernes forladelse, blevet født på ny, blevet Guds børn og arvinger til det evige livs håb, har fået Helligånden og blevet beseglet med Helligånden, som er blevet helliget og rensat ved Jesu Kristi blod, blevet retfærdiggjort og blevet Guds "udvalgte, hellige og elskede".

Nok bliver det stadfæstet og bekræftet gennem dåben, men dåben er kun den ydre handling og tegn for den virkelighed i Kristus, som er alle de her nævnte forhold og flere til.

For Det Nye Testamente er kirken både en åndelig, usynlig og universel virkelighed kendt af Gud, og en synlig, lokal virkelighed, et samfund hvor nogle bestemte mennesker samles om troen på Jesus. Man vil kunne høre til i det sidste samfund uden at høre til i det første.

Det er her som med lignelserne om Himmeriget i Mattæus 13, at nogen vil være "god sæd", andre vil være "ukrudt",

nogle vil være “gode fisk”, andre vil være “dårlige”. Om Israel efter udgangen af Egypten siger Paulus, at “de er blevet advarende eksempler for os”, for ligesom de kan vi stå i fare for at have oplevet den kristne virkelighed og så alligevel ikke være en del af den (1 Kor 10:1-13). Ydre medlemsskab af kirken, af Guds folk, garanterer ikke for nogen af os, at vi også har det indre medlemskab, har vort navn indskrevet i “Livets Bog”, har “vort borgerskab i Himlen” og er “indskrevet til livet” i Det nye Jerusalem.

Konkluderende kan vi slå fast, at kirken i sit kald og i sin grund er noget guddommeligt, kaldt sammen af Gud og opretholdt ved hans frelse, og ikke en social og sociologisk størrelse.

Som sammenkaldt af Gud er den kun kendt af ham, medens den for os, som iagttager den udefra, ofte opfattes som en særdeles menneskelig størrelse. Kun må vi aldrig glemme, at med det er ikke alt og slet ikke det vigtigste fortalt om kirken.

Hvad står så kirken for?

Er der i vor tid uklarhed over hvem kirken er, og hvem der er i kirken, er der endnu større uklarhed om, hvad kirken tror, og hvad den skal grunde sin tro, sin lære og sin praksis på. Længe var det sådan, at man uden tøven henviste til Bibelen, når man ville forkynde, forklare og forsvare troen.

Pricippet med “Skriften alene” blev grundigt slået fast med reformationen. Desværre er dette princip siden hen blevet alvorligt undergravet og svækket.

Naturligvis må kirken altid være i løbende dialog med det omgivende samfund, og troen må altid forkyndes nutidig, og altid må det påvises, at troen er så relevant og gyldig nu som nogensinde. Men den dialog må føres med Skriften og på troens præmisser ikke på vantroens og tidsåndens.

Skal teologi f.eks., som nogen vil hævde det, foregå på modernitetens præmisser og troen omskrives, så den falder i med moderniteten eller med postmodernismen, er det os, som skal omvendes til moderniteten eller postmodernismen og opgaven er så ikke at få disse “tankebygninger og fæstningsværker” brudt ned” og “gøre enhver tanke til en lydig fange hos Kristus” (2 Kor 10:3-6), snarere tværtimod.

Guds kirke kan kun næres og vokse ved sandhedens ord.

Tvivl om Gud og kirken

Guds kirke kan kun næres og vokse ved sandhedens ord. Efterligninger er dødsensfarlige for kirkens trivsel. Kun grundvolden, som er Jesus Kristus og “apostlene og profeterne” (1 Kor 3:11; Ef 2:20) er sikker grund for Guds kirke at bygge på, hvis den da vil være “den levende Guds kirke, sandhedens søjle og grundvold” (1 Tim 3:15). Nogen gange kan man godt komme i tvivl om, om det så er det, kirken ønsker?

Når f.eks. Guds virkelighed drages i tvivl, og “Gud” bliver en metafor eller en upersonlig kraft, og det med største overbevisning siges, som var det etableret sandhed, at det ikke mere er muligt at tale “meningsfyldt” om Gud, så spørger man vantrø, om det kan være kirken, der taler sådan, og hvorfor man så ønsker at være kirke?

Hvem er det, der siger, at man ikke længere kan tale meningsfyldt om Gud. Det må være en anden, som er blevet Gud, som taler sådan. Videnskaben? Menneskets selvtilstrækkelighed? Alt det er lige så gammelt som syndefaldet.

Tilsvarende må vi undre os, når Herrens opstandelse gøres til fortælling, og det historiske ved opstandelsen, at den korsfæstede, døde og opstod virkelig og synlig, bortfortolkes i symbolik.

Det giver ikke evangeliet kraft, fortæller nærmest, at Gud har tabt og aldrig kan vinde, at håbet om hans rige kan vi lægge fra os som endnu en af menneskehedens mange utopismer.

For er “Kristus ikke opstået, så er vores tro forgæves, og vi er stadig i vore synder og er de ynkværdigste af alle mennesker” (1 Kor.15:16-19). Tak Paulus!, at du sagde det så klart. Og ville du ikke til

hele det teologiske etablissement i dag have sagt det samme, som du sagde til det jødiske: “Hvorfor holdes det da for utroligt hos jer, at Gud opvækker døde?” (ApG 26:8)?

På andre områder har relativismen og den nærmest totale tilsidesættelse af Bibelen sat ind. Efterhånden er det også blevet sådan, at man kun behøver at tro på en transcendent Gud og ønske at bygge sin tro og praksis på Guds ord for at blive udstillet som “fundamentalist”.

I sådant omfang har sekularismen holdt sit indtog i vide kredse af kirken. Forudsætningerne for at føre en respektfuld samtale med sin modpart fortøner sig mere og mere. Præster, som vil holde sig til kirkens gamle tro, får læst og påskrevet. Ydmyghed over for egen erkendelses skrøbelighed og utilstrækkelighed er dyder, som for længst synes forsvundet fra det akademiske og teologiske parnas.

Bibelen irrelevant

Vi tænker på den senere tids diskussion om kvindelige præster og om at tildele samliv mellem to af samme køn samme anerkendelse som ægteskab mellem to af modsat køn.

Før blev begge spørgsmål i det mindste diskuteret med grundlag i Bibelen, i dag bliver Bibelen dårligt nok inddraget i diskussionen. På forhånd har man fra den ene side i diskussionen gjort op med sig selv, at Bibelen må mene, hvad den vil - den mener alligevel så mange forskellige ting - rette sig efter den vil man i hvert fald ikke. Bibelen erklæres irrelevant, og man forbeholder sig ret til egenmægtigt at afgøre, hvornår man vil betragte den som relevant, og hvornår ikke.

Med den holdning er huset kommet så meget i splid med sig selv, at det er tvivlsomt, om huset kan bestå ret meget længere. Både Bibelen, kirkehistorien og samtidige erfaringer viser tydeligt, at en kirke kan ophøre med at være kirke. Får man først kirkens Herre mod sig, ophører man med at være kirke, uanset hvor meget man kalder sig kirke (se Åb 3:14-22 og Åb 2:5).

Kønnenes kamp

Moderniteten og den politiske korrekthed dikterer og udøver i dag et åndsdyktur, som måske kun føles af de få, fordi det er de mange, som udøver det. Men det

er der ikke des mindre. Ligeberrettigelse mellem kønnene i værdighed, betydning og værdi er bestemt ikke fremmed for den bibelske tankegang, tværtimod.

Både mand og kvinde er som mand og kvinde skabt i Guds billede og bærer af gudsbilledet. Begge er også faldet i synd, og begge er under dommen, men også under forjættelsen og nåden. Kvinden har fået sine fortrin og ynder og opgaver - og de er mange - men det betyder ikke nødvendigvis, at hun i alle ting skal overtrumfe manden og erstatte ham.

Mangfoldighed og forskellighed er skabelsens orden, er Guds orden, for derved er Gud selv bedst repræsenteret for sin skabning og af sin skabning. Faktisk er der uendelig mange gode, vise og kærlige grunde til at opretholde den bibelske skabelsesorden.

Er ægtemandens selvopofrende, tjenende kærlighed til hustru (EF 5:25) og børn noget ægteskab og familieliv kan undvære, og hvordan klarer vi os uden hustruens og moderens hengivenhed til ægtemand og børn? Det er måske ikke ligeberrettigelse, som millimeterretfærdigheden, kønskvoteringerne og kvindekampen vil diktere det, men det er den cement og livselixir, som gør ægteskab og familieliv til andet end daglig strid om, hvem der skal gøre hvad, og hvem der ikke skal gøre hvad.

Tilsvarende i kirken. Mænd og kvinder er lige velkomne, er lige for Gud og lige elskede og værdsatte af ham. Nådegaverne har han også givet begge køn. Nogle den ene nådegave, andre den anden. Hvorfor kan vi ikke forestille os, at han i sin visdom og nåde har fastsat, at manden skal have én opgave fremfor kvinden, opgaven at være lederen? Hvad nu hvis Gud ønsker i ægteskabet og i kirken at give os en anskuelsesundervisning i Guddommens mysterium, at ligesom Gud er én og dog er Fader, Søn og Helligånd, og hvor hver af personerne i guddommen gensidigt ærer hinanden, og Sønnen underlægger sig Faderen, og Helligånden vidner om Sønnen og tjener Sønnen, således også med kønnenes relative placering i forhold til hinanden i kirken og i ægteskabet?

Om det argument holder vand, ved jeg ikke, men der er al mulig grund til at tro, at der ligger en guddommelig tanke og rationalitet til grund, når Nye Testamente fortæller os, at lederskabet i menigheden skal være mandligt og det

Får man kirkens Herre imod sig ophører man med at være kirke.

samme i ægteskabet. Hvordan vi så ærer den orden og i praksis følger op på den under skyldig hensyntagen til kultur, tid og praksis er et helt andet spørgsmål til hvilket, der utvivlsomt kan gives mange svar og anvises mange veje. Men det vil vi ikke komme ind på her.

Homoseksuelle

Det andet af vore eksempler gælder vielse af personer af samme køn. Det spørgsmål er ikke blot et spørgsmål om teologi og kirkelig praksis, men tillige et spørgsmål med store etiske og familiemæssige problemer knyttet til sig. Uansvarlig bibeludlægning har på det seneste vist, hvor langt man vil gå for at få Bibelen til at sige ja til noget, den ellers fordømmer.

Bortset fra disse kuriøse undtagelser er holdningen den, at man ser på Bibelen som en gammel og rent menneskelig bog, en bog man ikke behøver tage hensyn til, når man selv mener at vide bedre. På samme måde ser man let og elegant bort fra, hvad kirken og den almindelige borgerlige moral har ment om det spørgsmål i generationer. Men fortiden har ingen vægt.

Evangeliet henvender sig til alle mennesker, hetzer ikke imod nogen, men stiller alle mennesker lige både i forhold til synden og til nåden. Homoseksuelle er ikke mere syndere end alle os andre, men de er lige så meget syndere som alle andre.

Når deres synd nogen gange specifikt nævnes, er det fordi deres adfærd vender sig imod og nedbryder skabelsens orden, ligesom utugt og hor også gør det. Og Gud er nidkær for sin skabelse, som han er det for sit navn og sin ære. At mænd attrår mænd eller kvinder attrår kvinder

gør oprør mod, at Gud "skabte dem i sit billede" og "skabte dem som mand og kvinde". Og menneskets indsættelse i skabelsens orden hænger uløseligt sammen med relationen mand/ kvinde.

Psykologisk/ biologisk, klinisk og sociologisk kan det diskuteres og bliver det diskuteret hvorfor nogle er homoseksuelle henholdsvis lesbiske. Og noget endeligt og entydigt svar på disse spørgsmål gives næppe, og svarene skal søges over en bred skala snarere end over en smal. Men i dag vendes alting på hovedet, og tendensen er at se på homofili og homoseksuel praksis som noget helt normalt og måske endda som positivt normalt snarere end som handicap og afvigelse. Og den holdning er det meget svært for ikke at sige umuligt at få Bibelen til at tilslutte sig. Homofil tilbøjelighed er ikke mere synd end andre tilbøjeligheder og fristelser, vi plages af som faldne mennesker, men mennesker, som har overgivet deres liv til Jesus, har lagt det i hans hænder og fået Helligånden, må kæmpe mod synd og fristelser og ikke overgive sig til dem. Og det gælder for homofile som for alle andre.

Det koster givetvis kamp og møje som al kamp mod synden gør det. Men der er hjælp at hente hos Jesus Kristus. Og det gør en stor forskel. Kristne må derfor aldrig kapitulere på forhånd i kampen mod synden. Kapitulerer vi, har vi til gode at opleve, at "den, som Sønnen får gjort fri, skal være virkelig fri" (Joh 8:36). Kristen sjælesorg og forkyndelse kan derfor aldrig uden at prisgive mennesket opfordre det til at følge sine tilbøjeligheder. Sådanne råd ville vi f.eks. aldrig give alkoholikeren eller den voldelige.

Bibelen opfatter sex mellem ægtefæller som en af Guds gode gaver til livet, men reserverer det også til ægteskabet. Men livet kan leves uden seksuel udfoldelse, og vi kan blive hele og lykkelige mennesker uden det. Jesus peger på, at det at vinde Guds rige er vigtigere end noget andet, og at det er vigtigere at gå ind til livet selv med handicap end at være hel og miste livet. Og den udfordring er ikke alene den homofiles men vores allesammens. Hver på sit område og i sit kald.

At verden ikke kan forstå det er vel forventelig. Men hvad skal vi mene, når kirken ikke vil forstå det. Kan den da fortsat være "Guds hus, den levende Guds kirke, sandhedens søjle og grundvold"? Det spørgsmål burde bekymre os

Den næste af de store skikkelser, vi trækker ind fra Det Gamle Testaments persongalleri, er David, Isajs søn, hyrdedrengen, "manden efter Guds hjerte", Herrens salvede konge, forvarslet om Messias, den kommende konge.

David er som person meget vanskelig at bedømme. Der er træk ved ham, man umuligt kan holde af, og træk, der lyser op. Han er en modsætningernes mand. Hvad gør ham til "en mand efter Guds hjerte", og hvorfor bliver han tilsyneladende bedømt så meget mere skånsomt end forgængeren Saul, når han på flere områder forekommer os en mere sympatisk mand?

Kristen Spiritualitet 7

Kong David

Spørgsmål som disse er svære at svare på, og vi bør med det samme gøre os klart, at de må skrives på vores egen regning. De er vore moderne, sentimentale spørgsmål, ikke Bibelens. Men modsat betyder det heller ikke, at Bibelen nødvendigvis ser med billigende øjne på alt, hvad David gjorde. For det gør den ikke.

Kompleks person

Det er ofte svært at bedømme et menneskes karakter, især et så sammensat menneske som David, som stod med valg, som var så helt anderledes end de afgørelser, vi står med.

Magt er altid en farlig størrelse. Faren for at misbruge magten er altid overhængende, og magtudøvelse skaffer os også mange fjender. Ingen af os skal attrå at have magt, men nogen må nødvendigvis have magt, og David havde intet valg.

Magten var overdraget ham af Gud.

Det er nemt at idealisere et menneske og gøre ham til et glansbillede, men det modsatte at dæmonisere ham og afklæde ham storhed er også mulig, og det sidste har vi nok i dag mere hang til end det første - i hvert fald når det handler om historiske skikkelser.

Hvordan vi end bedømmer ham, kommer vi ikke uden om, at David er en stor karakter. Ikke bare en personlighed, men just en karakter, hvilket ikke er helt det samme.

Mand med store følelser

David kender vi fra de vidunderlige fortællinger fra Første-og Anden Samuelsbog, og "indefra" og fra troens vinkel kender vi ham fra hans salmer. Men en biografi i egentlig forstand er det ikke muligt at skrive om hverken David eller nogen anden bibelsk karakter.

Måske skulle vi uden på nogen som helst måde at forfalde til stereotyper eller psykologiseringer, som er aldeles fremmede for Bibelen, alligevel begynde med det faktum, at David er en mand. Han er ikke kvinde, hvilket ikke er det samme som, at han er uden følelser.

For han er portrætteret i fortællingerne om ham og i hans salmer som en mand med et rigt følelsesregister hvori der indgår komponenter af både flammende vrede, dyb fortvivelse, sorg og angst, ligesom han er udstyret med et flamboyant temperament såvel som hang til overvældende depression, en mand som både kan vise overvældende hjertelighed og arrogant afvisning.

Drenget kádhed, muskelstyrke, lidenskabelig kærlighed, tapperhed, udholdenhed, snuhed, strategisk visdom såvel som kunstnerisk formåen er også egenskaber, vi i vid udstrækning må tilskrive David. En kedelig person er han ikke.

Et troende menneske

David er en spirituel person, et troende menneske. Men hans spiritualitet går hånd i hånd med alt det andet, han var. Spiritualitet bibelsk anskuet er ikke teknik, ikke noget isoleret ydre, adskilt fra alt det øvrige vi er, men indgår sammen med det til at gøre os til de men-

nesker vi er, på godt og på ondt.

Troen på Jahve og tilhørsforholdet til Israel er afgørende momenter i formningen af Davids karakter og dermed hans spiritualitet. Ligeledes er hans drenge- og ungdomsårs oplevelser som hyrde for sin fars får på afgørende vis med til at forme ham.

Han havde kæmpet mod både løver og bjørne og vundet over dem. Da vi første gang møder ham, møder vi ham som en, ingen regner med. Samuel må presse Isaj for at få noget at vide om Davids eksistens.

Det er også tydeligt, at hans brødre foragter ham. Hans "rødmossethed" og vejrbidthed og hans usofistikerede ordvalg gør ham i bedsteborgerens øjne primitiv, men netop hans usofistikerethed sætter ham i stand til at vise mod, hvor alle andre var lammede af frygt.

Hyrdedrenge var ikke teolog, men han følte nidkærhed for Herren sin Guds navn, da han hørte det antastet og spottet af en mand som Goliath, og øjeblikkeligt og ufortrødent følte han sig kaldet til at gå i kamp mod ham, stolende på, at Gud ville være med ham, og at han ville slå kæmpen ihjel i Herren Hærskarers Guds navn (1 Sam 17).

Uden tvivl er vi kaldet til at føre krig mod Herrens fjender på en helt anden måde, end David var det, men ind imellem kan vi godt savne den råstyrke og brændende indignation og vrede, som drev David til værket.

Disse kan godt nogen gange være en spirituel kvalitet, pænhed kan være det modsatte. Noget mere Samson og David som ung må der gerne være i vor spiritualitet, ikke mindst hos os mænd.

David og Saul

Årene under Saul var hårde ved David, både de år, hvor han stod sig forholdsvis godt med Saul, og de år, hvor han flygtede for Saul. For Saul var uberegnelig og blev det mere og mere som sindssygen tog til.

Saul finder trøst ved David, ikke mindst ved Davids harpespil, der kunne bortdrive kongens triste tanker. Desuden var David også en dygtig kriger, som skaffede Saul mange sejre. David var loyal ind til sjælen overfor Saul, men som den karismatiske og charmerende mand han var, stjal han også folkets hjerter.

At være spirituel
er at være i Guds
nåde, Både fordi
nåden rækkes os
og fordi vi selv
rækker ud mod den.

Saul var både mistænksom og jaloux. Sådanne mennesker er ikke nemme at omgås og at fri sig selv fra Sauls luner og samtidig bevare sig uanløben moralsk set er ikke nogen nem opgave. I virkeligheden kunne det ikke have ladet sig gøre uden Jahves hjælp. Og det er, hvad den bibelske tekst understreger igen og igen.

Jahves hjælp kan han støtte sig til, også når han er ubekendt med farerne og ikke ved, hvor de næste gang kommer fra. Men hans egen tro til Jahve er også vigtig. At være spirituel i en bibelsk forstand er at være i Guds nåde, både fordi nåden rækkes os, men også fordi vi selv rækker ud mod den. Det er at vide sig afhængig, men også at gøre sig afhængig.

Nogle ved Sauls hus har kunnet se det, indbefattet Jonatan, Sauls søn og Davids næreste ven. En mand som Jonatans venskab og fortrolighed vinder man ikke, hvis ikke der er noget i ens tro og karakter, som vinder den, noget han vejer op mod alt andet han ser, og i det finder Gud og Guds hånd.

Op- og nedture - men med Gud

Det spirituelle menneske - vi vil hellere med Paulus tale om "det åndelige menneske" (1. Kor 2:15) - er ikke så meget forskelligt fra andre mennesker, forskellen ligger i dets gudsforhold. Har det et sådant, og er det en aktiv part og medspiller i dets liv, taler vi om et åndeligt menneske, et spirituelt menneske. Men det vil ikke kalde sig selv sådan, det er noget, det er gennem andres iagttagelse af dets liv.

Det sandt spirituelle menneske vil

også have Gud for øje i al sin færden, og det vil være vigtigt for det at relatere både sine fejl og svigt, sin tro, angst og tvivl, sine spørgsmål og sine valg til Gud og til hans vilje og ledelse.

Salme 25 er en sådan salme, hvor David som en gammel mand reflekterer over sit liv som levet under Gud, hvor han klart ser sin synd i øjnene, men også reflekterer over Guds godhed, hans visen ham vejen og er rørt over det "fortrolige samfund", han har haft med sin Gud.

Det er for det sandt spirituelle menneske ikke et spørgsmål om at forme og danne sig selv og samle det op, man kan lide, og som vil bringe en anseelse og berømmelse, men om at leve med Gud og lade sig forme af ham, hvorhen og til hvad han leder en. Således var det med David, og således er det med alle troens mennesker.

I den proces vil der være mange "tilbagekninger", mange ting, som ikke peger mod mål, fejltrin og nedture, og så vil Gud dog nå sit mål med en.

Sådan er Davids liv. Skidt blander sig med kanel, snot med skæg. Den ene dag er tronen i sigte, den anden dag er muligheden for nogen sinde at sætte sig på den forskertset, den ene dag sidder man trygt i Davidsbyen, den næste er man på flugt for sin søn. Den ene dag har han Natan stående for sig forkyndende tronens og rigets forunderlige fremtid, den anden står samme profet foran ham og forholder ham hans synd og Herrens dybe mishag med, hvad han har gjort.

Sådan er det at leve og vandre med Gud. Man må sige ja til det, og man kan afvise det, men nogen "selfmade" mand, må man ikke forestille sig at blive, for det

sker altsammen på Guds præmisser.

Lidelser og kaos

Davids liv fortæller os, at ydre lykke og glans ikke er forudsætninger for et oplevet rigt liv med Gud (et spirituelt liv). Livet kan endda være grumt og barskt, og man kan være omgivet af fjender og mennesker, som optræder under dække - hvad konger vel forøvrigt ofte er - og alligvel bevare tilliden og freden, have en glæde i Gud, som overgår nogen glæde, man oplever i gyldne sale og ved borde, som flyder over med mad og vin.

Det er, hvad David selv siger: "Hvem lader os opleve lykke? Løft dit ansigts lys mod os, Herre! Du har givet mig større glæde i hjertet, end man har, når der er rigdom af korn og vin. I fred kan jeg lægge mig og sove, for kun du, Herre, lader mig bo i tryghed" (Salme 4:7-9).

Fuldkommenhed, fuld kontrol over sig selv, over sine omstændigheder - hvilket er så meget en del af den moderne spiritualitets forståelse af sig selv - finder vi heller ikke hos David. Her er der meget, som minder om kaos; ikke at forstå på den måde, at Bibelen ligefrem bifalder kaoset, men sædvanligvis nøjes den med at gengive virkeligheden, som den er, og overlader dommen til os.

Davids liv har typologisk betydning som en forudskygning af Jesus Kristus, men han er langt fra at ligne Jesus, og vi skal bestemt heller ikke bedømme ham efter en virkelighed, som først kom med Jesus. Den nye pagt ved Jesu Kristi død, den ny natur og Helligåndens iboen med indbydelsen til og muligheden for at leve og vandre i og efter Ånden (Rom 8:9-15; Gal 5:13-26) har forandret alt for den kristne. Men som kristne er vi stadig en del af den faldne skabning og endnu lever vi i den gamle verden; det fuldkomne er heller ikke for os endnu.

Derfor kan vi lære meget mere af Davids mange ufuldkommenheder og grovheder - og Guds holden fast ved ham trods alle disse - end af samtlige spirituelle produkter, som det religiøse marked oversvømmes med i dag.

Et liv, der inspirerer

Vi vil nu se på nogle sider i Bibelens skildring af David, som vi kan bruge som inspiration, vejledning og advarsel i dannelsen af vores liv med Gud.

1. David er ægte. Han er ikke nogen opfundet skikkelse. Han kommer ud af livet. Vi oplever ham, som han er. Vi beundrer ham, samtidig med, at vi rynker på brynene og krummer tæer over ham. Men sådan er virkelige mennesker, også mennesker "efter Guds hjerte". Hans begejstring for Guds sag er ægte, han er virkelig ægte i sin harme over Israels hærs vankelmødighed og over den spot, som rammer Guds folk og rammer Guds navn.

Han er virkelig ægte, når han sætter alle konventioner over styr og danser af begejstring foran Guds ark, og gør det så intenst, at han for altid pådrager sig sin hustru Mikals dybe foragt. Han er ægte i sin anger og syndsbevidsthed. Han er ægte i sin sorg over rebelske Absalons død, også selvom han i sin sorg handler strategisk uklogt, beskæmmer sine trofaste mænd og glemmer sine pligter som konge. Balance er i det hele taget ikke Davids force, men hensynet til fornuftig og formfuld optræden kan måske også nogen gange blive for stort.

Det er ikke altid det rigtigste at ville redde sit ansigt. Nogen gange er det godt at vise det. Svingefuldhed og at handle under dække er en kunst, som dyrkes meget, ikke mindst i vor tid. Men Gud hader det. Salmerne, hvoraf mange jo skyldes David, taler ofte om svingefulde mennesker. Hvad ondt, der med rette kan siges om David, er svingefuldhed ikke en af hans laster.

2. David var bevidst om sin synd og sit behov for Guds tilgivelse, han havde "en sønderbrudt ånd" overfor Gud, et ydmygt hjerte, og han lod sig gerne belære af Gud.

Disse er afgørende elementer for, at der kan være noget liv i Gud og nogen vandring med ham. Den, som ikke vil vide af synd, bedrager sig selv, og Guds sandhed er ikke i ham. Guds røst kunne trænge ind i Davids samvittighed, også da han var på magtens tinder, og troede, at det han havde gjort, var hans ret som enevældig konge, og angeren hos David blev ikke mindre end arrogancen i de syndige handlinger havde været.

Ofte sker der det modsatte hos mennesker, som opfatter sig selv som spirituelle, nemlig, at man ser sig selv som hævede over andre mennesker og er egentlig godt tilfreds med sig selv. Men den følelse bør vi snarere tage som et uro-

varsel end som et tegn på, at Helligånden arbejder. At Guds ord appellerer til en, man lytter til det og gerne vil indrette sit liv efter det og lade sig belære af det er også et sikkert tegn på spirituelt liv. Også det finder vi hos David.

3. David har en klar fornemmelse for, hvor meget han skylder Guds godhed, og hvor meget Gud er til at stole på. Intet af det var selvfølgelig, intet af fortjeneste, alt var af nåde. Gud var den aktive i Davids liv, fra begyndelsen til enden. Uden ham var der ingen David.

Hans salmer vidner om det, men også hans måde at møde livet på og hans spontane udtalelser i Samuelsbøgernes fortællinger vidner om det samme. Hans liv kommer til at handle mere om Gud end om David. Det er også et grundtræk ved bibelsk spiritualitet i modsætning til så megen anden spiritualitet.

Megen moderne spiritualitet er en vandrings på tinder snarere end en vandring i dale, et overskudsfænomen snarere end når oplevelsen er mangel på alt, ensomhed, nød, fare og usikkerhed. Sådanne oplevelser var der mange af i Davids liv, og uforklarlige og mærkelige var de også, eftersom David var Guds udvalgte, og han havde Guds løfte. På den måde bliver det klart, at han er Guds udvalgte, for uden, at Gud havde været med ham, ville alt for længst være lagt øde hen, og graven have fundet ham i ung alder.

Salmer som Salme 23 og Salme 139 og mange andre Davidsalmer må ikke læses som bare smuk lyrik, men snarere som vidnesbyrd om et liv levet med Gud i lyst og nød, i glæde og sorg, i fred og uro, som gæst ved Guds bugnende bord såvel som vandren gennem "dødsskyggernes dal", men Gud var der, havde været der fra moders liv og ville være der til livets sidste stund. En sådan livserfaring kommer kun ved at leve livet med Gud, den kan på ingen måde iscenesættes eller tilignes på det spirituelle marked kaldet lysmesser, pilgrimsrejser, retræter eller hvad du end kan komme i tanke om.

4. Skyggesiderne og de negative oplevelser bidrager også i udviklingen af spirituel modenhed, hvis vi ellers stiller os under Gud og bliver ved ham. Skyggesider var der mange af i Davids liv. Det har vi allerede nævnt. Og Davids liv med Gud er en kurve, som har både bølgetoppe og bølgedale, og som også flader ud over år

og tid.

Fysisk og mentalt aftog hans liv i styrke, som livet gør helt af sig selv. Vi fornemmer en træthed brede sig i sjælen især efter Absaloms oprør og andre sorger i familielivet. En mistanke om, at en form for demens også kom til David, kan vi godt få, når vi læser historien om de sidste år i hans liv.

Synden med Batseba

Med hensyn til kvinder og ægteskab er hans liv, så vidt vi kan bedømme ikke noget at berømme ham for. Men Bibelen kommenterer det ikke. Ikke mindst i ægteskabet manifesterer syndefaldets følger sig markant, og det må ligesom vente på Jesus Kristus og det, han bragte med sig, før ægteskabet kan føres tilbage til det, som var Skaberens intention fra begyndelsen (Matt. 19:3 ff.).

Synden med Batseba er "ond i Herrens øjne", fordi David havde sat sig ud over Herrens lov, havde taget en anden mands hustru og sidst, men ikke mindst ladet samme mand myrde. Det er tydeligt, at Bibelens forventning er, at Herren af en mand som David havde kunnet forvente det anderledes.

Veg fader

Mange vil sikkert også bebrejde David, at han som far er så veg, giver sine sønner alt for stort råderum, undlader at sætte dem på plads og lader udviklingen gå så langt, at det ender i tragedie. Men hvor let er det for en mand, som netop på det område har spillet fallit at optræde med moralsk myndighed og autoritet.

Eksemplet og forbilledet mangler jo. Jo David skulle nok have optrådt fastere, men tjener det ham ikke også til ære, at han er nøgtern nok til at erkende sin egen skyld i alt dette og se sin egen synd bag deres opsætsighed og ulykke? Åndelighed eller spiritualitet uden realistisk selverkendelse og redelighed er ikke meget bevendt, snarere som "døde fluer i salveblanders olie".

Stolthed og pral og dyrkelse af egen betydningsfuldhed fører ofte til fald. Det kan ramme os alle, men rammer ofte især magtfulde mænd. Og David synes ikke nogen undtagelse. Folketællingen, som der fortælles om hen mod slutningen af Davids liv, er et eksempel herpå.

For os moderne læsere er det en

Megen moderne spiritualitet er en vandring på tinder snarere end en vandring i dale,

mærkelig historie. Helt forstå den kan vi vel ikke sige, at vi gør. "Herrens vrede", står der flammede igen op mod Israel, og han lokkede David til at tirre folket og sagde: "Gå hen og hold folketælling i Juda og i Israel" (2 Sam 24:1). Absolutte, kontrollerende, frihedsindskrænkende og bureaukratiske love og forordninger irriterer og har vel altid irriteret folk.

Joab advarer David, og minder David om, at han har ingenting at bruge en sådan folketælling til, for Heren vil se til folket og forøge det hundredefold. Men David vil have folketællingen udført, og ingen skal hindre ham i at få sin vilje. På en eller anden måde har det været vigtigt for ham at få fortalt, at han havde magten, den absolutte og totale magt.

Historien er mystisk, men sådan er Guds veje med mennesker og folk af og til. Det er ikke altid, vi forstår, og vi bør nok være mere villige til at erkende og indrømme, at der er meget ved Gud, vi ikke forstår.

I ydmyghed at erkende det hører med til at være en moden kristen. Vi får aldrig kontrol over Gud, og Gud vil aldrig lade sig manipulere af os. Vi står altid under ham, aldrig over ham eller ved siden af ham. Tabe os selv og miste kontrollen vil vi nødig, vide besked med fremtiden og kunne beregne vore muligheder og vort potentiale vil vi alle grumme gerne.

Megen moderne spiritualitet er i virkeligheden øvelser i selvudvikling og kontrol nu og da grænsende til guddommeliggørelse. Konger har altid drømt om det, ikke mindst konger, som har guddommeliggjort sig selv, som Mellemøstens konger gjorde det. David og Israel må aldrig udvikle sig i den retning. Det er en besked, som Samuelsbøgerne igen og igen efterlader os med. David må

overlade sit rige til Gud, den virkelige konge, og stole på ham. Og den samme besked får vi.

Guds barmhjertighed

Senere rammes David i sin samvittighed og erkender, at det, han har gjort er "en stor synd". Han bekender, at han har handlet tåbeligt og anråber om tilgivelse. Men der er noget, David og Israel skal lære, og Herren sender profeten Gad til David og forelægger ham tre straffemuligheder.

Hvad vil han. Skal der komme hungersnød? skal David blive landflygtig i tre måneder? eller skal der komme tre dages pest i hans land? Alle tre straffedomme virker hårde, men er også graduerede og tidsbegrænsede. David vælger den sidste og siger: "Jeg er i stor nød. Lad os da falde i Herrens hånd, for hans barmhjertighed er stor".

Her rører vi ved livsnerven i Davids liv med Gud. Guds barmhjertighed beskytter os ikke mod straf og konsekvens, hvis det er det, vi fortjener, heller ikke mod sorger og andre byrder, og den garanterer os ikke rigdom og idel lykke, men den er der årle og silde, og den prisgiver og forlader os aldrig.

Uden den er vi fortabte. Uden den har vi intet liv med Gud. Men med den og båret af den kan vi leve håbefulde og troende og endda blive velsignet, når vi føler, at alt er os imod, og vi føler os mislykkede og forvirrede.

At stole på Guds barmhjertighed og lade sig bære af den er en bjælke, vi må have med i bygningen af vort spirituelle liv. Så står det og bliver det.

Af Carsten Thomsen

Fjodor Dostojevskijs roman fra 1866 *Forbrydelse og Straf* er en ordentlig moppedreng om et mord og dets konsekvenser.

Den russiske forfatter formår, måske bedre end nogen anden, at trænge til bunds i en martret forbryders samvittighed, ja, det bliver i sidste ende vort sind, han dissekerer, synderens sjæl blottet over for Gud, men for det meste en gåde for sig selv og sine egne onde handlinger.

Rodion Raskolnikov er en fattig studerende, der tumler med en stor gæld, og som ønsker at hjælpe sin søster, så hun ikke mod sin vilje skal giftes med en rig mand, hun ikke er forelsket i.

Han planlægger derfor ned til de mindste detaljer det perfekte mord på en gammel pantelånerske, så han samtidig kan få fat i hendes penge. Udførelsen derimod går ikke helt som planlagt - hendes datter er i lejligheden, og derfor dræber han samtidig hende, og i befpelsen får han slet ikke taget de fleste af pantelånerskens penge med.

Vi følger derefter Raskolnikovs deroute ned i et mørkt hul, hvor han plages af febevildelse, paranoia og nærmer sig galskaben, alt imens velmenende venner prøver at hjælpe ham, og forhørsdommeren Porfirij Petrovitj forsøger at afsløre ham.

Nihilismens indflydelse

Dette er dog ikke Sherlock Holmes eller Agatha Christie. Hvem der gjorde det, er ikke nogen gåde, men hvorfor er det gådefulde. Hvad får Raskolnikov til at begå denne forfærdelige forbrydelse? Dostojevskij nøjes ikke med skyde det over på pengenød, momentan sindssyge eller en dårlig opvækst. Det ville stille psykologerne, advokaterne og et nævnningeting tilfreds. Men det ville også reducere forbryderen til en maskine, der er gået i stykker, og som man nemt kunne rette op på igen med nogle enkelte justeringer.

Nej, Rodion Raskolnikov begår ikke kun mordet på grund af pengenød, men fordi han mener, at han har ret til at begå mordet. Han gør samfundet en tjeneste

ved at skille det af med en unyttig parasit. Han er hævet over gængs moral, han er fri til at selv at skabe nye værdier og realisere sit eget liv uden at stå til regnskab for almindeligt vedtagne konventioner. Han ser mordet som en test af sig selv. Vil han være i stand til at træde over sin egen grænse og sætte sig selv igennem?

Han er påvirket af nihilismen, som de russiske intellektuelle flirtede med. Dostojevskij er kendt for citatet "hvis Gud er død, er alt tilladt" - og han viser konsekvenserne af en sådan tankegang.

Mødet med Sonja

Raskolnikov kan ikke udviske forbrydelsen fra sit sind. Han lider af forfærdelige skyldfølelser, der giver sig udslag i febevildelse, paranoia og galskab. Hans venner tror, at han er blevet sindssyg. Dostojevskij skildrer hans sindstilstand helt enestående, så vi drages ind i hans tanker, bortforklaringer, selvrationaliseringer, tvivl og uro. Hans sind er virkeligt forvirret mørke.

Raskolnikov ønsker at vågne op fra det, der nogle gange virker på ham som et mareridt. Er der nogen vej ud af denne sump af skyld, fortvivlelse og fremmedgørelse? Dette er det andet spørgsmål Dostojevskij forsøger at besvare. Raskolnikovs redning kommer i mødet med den omvendte prostituerede pige Sonja.

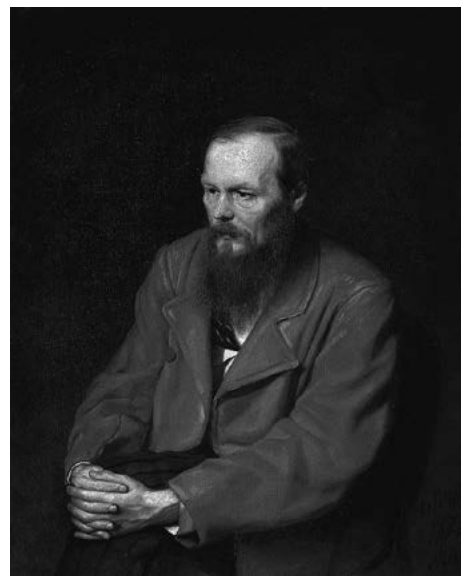
Det er en stærk scene, da de er alene og taler om Gud. Raskolnikovs følelseskolde skepticisme overfor den angrende Sonja med den faste tro på Gud. Hun var prostitueret, men gjorde det for at brødføde sin familie. Hun ved, at hun er en synderinde, men har kastet sig ind på Gud.

- Beder du tit til Gud, Sonja, spurgte han hende

Sonja tav. Han blev stående foran hende og ventede på et svar.

- Hvor havde jeg været henne uden Gud? hviskede hun hurtigt og energisk og sendte ham pludselig et strålende blik, samtidig med at hun gav hans hånd et hårdt klem.

Raskolnikovs hårdhed viser sig i hans næste spørgsmål: "Hvad gør Gud for dig til gengæld?"

- Ti stille! Spørg ikke sådan! Det er De uværdig til!...udbrød hun pludselig og så vredt på ham....Gud gør alt for mig! hviskede hun hurtigt og sænkede sit blik igen.

En ny, besynderlig og næsten sygelig følelse havde bemægtiget sig ham da han nu kiggede ind i hendes tynde, blege lidt kantede ansigt..."Hun er en Guds dåre; en Guds dåre!" gentog han i tankerne, om og om igen.

Så læser Sonja historien om opvækkelsen af Lazarus fra Det nye Testamente. En beretning Raskolnikov ikke kan slå ud af hovedet. Han føler sig jo også død - i sjælen. Isoleret, ensom, afmægtig, og han ser i Lazarus et gnist af håb - endnu er han dog langt fra at blive en Guds dåre, denne stolte forhutlede nihilist.

"Behøver jeg virkelig fortælle hende, hvem der myrdede Lizaveta?" Det mærkelige ved spørgsmålet var at han samtidig pludselig følte at han ikke blot var nødt til at fortælle hende det, men også at det var umuligt for ham at udsætte det længere. Han vidste endnu ikke hvorfor det var umuligt, men han følte det, og denne pinefulde erkendelse af egen afmagt over for noget, det var umuligt ikke at gøre, tyngede ham forfærdeligt.

Nihilisten er ude og svømme for han har ikke magt over situationen længere. Han må gå til bekendelse, og han gør det først over for Sonja, som er målløs.

- Du har vendt Gud ryggen, og Gud har

straffet dig ved at lade Satan få magten over dig!

Han fortæller så, hvorfor han myrdede, og går samtidig ind til sagens kerne:

- Jeg ved godt selv at jeg solgte min sjæl til Fanden. Jeg ville begå et mord uden eftertanke, Sonja, begå et mord for min egen skyld, kun for mig selv. Jeg myrdede ikke for at hjælpe min mor, det er noget pjat! Jeg myrdede ikke fordi det kunne skaffe mig de økonomiske midler...Det er også noget pjat. Forstår du det? Jeg ville finde ud af om jeg var en lus ligesom alle andre eller et menneske. Kunne jeg overskride den grænse, eller kunne jeg ikke. (s. 505).

Sonja er forfærdet og har kun én udvej for ham:

Gå straks ud og stil dig ved en korsvej, knæl ned og kys først den jord du har besudlet, bøj dig derefter mod alle de fire verdenshjørner og sig højt så alle kan høre det: "Jeg er en morder" Da vil Gud atter skænke dig livet. Vil du gøre det? Vil du? (s. 507).

Det vil Raskolnikov ikke lige med det samme, men det ender han med at gøre. Godt hjulpet af Sonja går han til politistationen og tilstår. Men et er bekendelse, noget andet er anger, og den udebliver, selv da han får sin dom og bliver sendt i arbejdslejr i Sibirien.

Den trofaste Sonja følger ham på rejsen, selvom han ikke vil kendes ved hende. Først på de allersidste blade i det store værk bryder Gud igennem og skænker ham nåde og tilgivelse. Igen er han ikke i stand til at forklare det, der sker med ham. Men det sker under et af Sonjas besøg i arbejdslejren.

Hvordan det gik til, vidste han ikke selv, men pludselig var det som om et eller andet greb fat i ham og tvang ham til at knæle ned foran Sonjas fødder. Han græd og slog armene om hendes knæ.... I det samme nu forstod hun med ét alt. Hendes øjne lyste op i grænseløs glæde....De ville tale, men kunne ikke få ordene frem....Men nu var han genopstanden, og han vidste det, følte med hver eneste fiber i sin krop at han var en ny skabning, og hun levede og åndede jo kun for ham.

Under sin hovedpude havde han Det Ny

Jeg ville begå et mord uden eftertanke, Sonja, begå et mord for min egen skyld, kun for mig selv.

Testamente. Helt mekanisk tog han det frem. Denne bog tilhørte hende, det var den hun havde læst op for ham af, om Lazarus' opstandelse.....Han åbnede den ikke nu, men en tanke var dukket op hos ham: "Må hendes overbevisning fra nu af ikke også være min overbevisning?"

..her begynder der en ny historie, historien om et menneskes gradvise fornyelse, om hans langsomme genfødsel, hans overgang fra én verden til en anden. Hans bekendtskab med en ny virkelighed, som han hidtil intet havde anet om. Det kunne give stof til en ny fortælling, men denne fortælling slutter her.

En lidelsens mand

At opridse Raskolnikovs vej tilbage til Gud virker fattigt i forhold til det mægtige litterære værk, Dostojevskij har forfattet. Det ejer sin egen kraft og bemægtiger en under læsningen. I *Forbrydelse og Straf* øser Dostojevskij af sin egen dyrtkøbte erfaring.

Dostojevskij tilbragte over fire år i arbejdslejr og yderligere seks i eksil, dømt for at tilhøre en politisk gruppe, som tsaren mistænkte for at være revolutionær. Han levede i fængslet sammen med mordere, tyve og fordrukne bønder, og er en af årsagerne til, at han kunne skrive med så stor indlevelse om samfundets ynkelige, de udskudte og forkastede.

To begivenheder blev afgørende for Dostojevskij. Den første var en fingeret henrettelse, mens han var i fængsel. En morgen blev fangerne kaldt ud og henrettelses-peletonen stod klar, deres dom blev læst op, men lige før skuddene faldt, kom en budbringer ind med en "benådning" fra tsaren. De blev i stedet dømt til arbejdslejr.

Hændelsen satte dybe spor i Dostojevskij. Han var allerede forvisset om sin egen død, og han følte det som om,

at han var genopstået fra de døde. Han havde fået livet tilbage, og det blev uendeligt dyrebart for ham.

Den anden begivenhed var en kærlig gerning, han aldrig glemte. I arbejdslejren fik han besøg af en kvinde, der gav ham Det Nye Testamente - den eneste bog, det var tilladt at læse i fangenskab. Hun hviskede, at han skulle ransage den omhyggeligt (i bogen fandt han ti rubler).

År senere skrev hans datter Aimee: "Han studerede dette testamente fra første til sidste side, grundede over hvert et ord; lærte meget af det udenad og glemte det aldrig. Alle hans bøger er gennemsyret af det, og det er det, der gør bøgerne så stærke".

Korsets nødvendighed

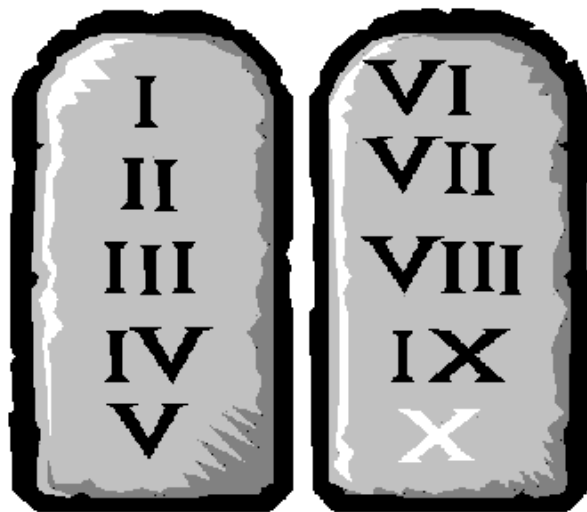
Forbrydelse og Straf kunne ikke være skrevet før Dostojevskijs oplevelse i Sibirien og hans møde med Gud. Det er helt umuligt.

Han var en mand med mange fejl og mangler, en modsætningsfyldt størrelse. Fordrukken og forgældet på grund af en voksende spillelidenskab. Tvivlende og i anfægtelse, ikke prototypen på en mand, vi ville have det godt i selskab med. Men på samme tid bekendte han sig som en synder, der havde behov for Kristus.

Dostojevskij underspillede ikke menneskets fortabthed, magtesløshed, blindhed, dets mørke. Og han devaluerede heller ikke vejen til Gud, for den gik for ham gennem lidelse, selvfornægtelse, tab. Korsets vej. Vi må komme med tomme hænder. Der er en forkyndelse i dag, der er hurtig, alt for hurtig, til at fortælle om alt det, vi tilbydes i Kristus, fred, glæde, håb, evigt liv - men som glemmer at pointere lidelsen, som trivialisere syndefaldet. Dostojevskij er sund medicin mod denne tendens.

Tredje Bud

du må ikke bruge Guds navn til løgn

Du må ikke bruge Herren din Guds navn til løgn, for Herren vil aldrig lade den ustraffet, der bruger hans navn til løgn
2. Mos. 20:7

Vor Fader, du som er i Himlene, helliget blive dit navn.

For et stykke tid siden gjorde en af mine kollegaer sig lystig over en hjemmeside han havde fundet, hvor man kunne udklæde Jesus på korset som en slags voksdukke. Jo, put Superman-kostume eller baby-tøj på den lidende Kristus - hvorfor ikke - det er fair game, bare en uskyldig spøg. "Nej, det er ikke morsomt", lød mit svar koldt til hans store forbløffelse.

At nedsænke et kors i urin, eller at præsentere "Jesus" som pornostjerne på en sex-messe afholdt i påsken er andre eksempler på bespottelser og grove misbrug af Guds navn.

Folk kan jo godt påberåbe sig humor, ytringsfrihed eller kunstnerisk frihed, men det tredje bud begrænser vor kære ytringsfrihed, for vi er først og fremmest ansvarlig over for Gud, for det, vi kom-

Af Carsten Thomsen

munikerer. Her står mennesket ikke frit og ansvarsløst.

Disse eksempler er kedelige symptomer på, at Gud er langt borte i folks hjerter og tanker. Kald det blasfemi, men selve ordet giver ikke ret megen mening der, hvor al fornemmelse for det hellige er forsvundet. Og måske bør det heller ikke overraske os i et sekulariseret samfund, at Gud og hellige ting ikke længere omtales i respektfulde toner. Men sørgeligt er det.

Bandeord, hvor man tager både himmel, helvede, Gud og Fanden i ed, er yderligere et udtryk for en udbredt vantro, selvom det ofte sker af vane uden at folk tænker over, hvad det er, de egentlig siger.

Vi må dog ikke minimere det tredje bud til kun at omhandle bandeord, blasfemi og falsk edsafleggelse med en hånd på Bibelen eller noget i den stil. Det tredje bud taler ind i ethvert forhold, hvor vi bruger Guds navn tankeløst og respektløst, uden at give det den ære,

som det fortjener. Der, hvor vi hykler og smykker os med navnet Jesus Kristus, men er langt fra ham i ord og gerning. Der, hvor vi misbruger bønner som en åben gavebod eller forkynder et falsk evangelium.

Jeg Er

Gud bruger sit navn til at åbenbare, hvem han er, hans væsen, hans egenskaber, hans karakter. Guds "navn" er Gud selv, som han har åbenbaret sig i Skriften, i historien. Intet mindre. At lovprise hans navn er det samme som at ære Gud.

Vis Herren ære og hæder!

Vis Herrens navn ære,
kast jer ned for Herren i hans hellige majestæt. (Salme 29:1-2)

Herre, vor Herre!

Hvor herligt er dit navn
over hele jorden!
(Salme 8:1,9)

Blandt de mange navne, som Gud har åbenbaret sig under, er der et, som får en særstilling. Det navn afsløres ved den

brændende tornebusk.

Gud svarede Moses: "Jeg er den, jeg er!"
Og han sagde: "Sådan skal du sige til israelitterne: Jeg Er har sendt mig til jer."
2. Mos. 3:14.

Dette navn oversættes i vores Bibel med "Herren" og i enkelte særlige tilfælde med "Jahve". I den ældre oversættelse med store bogstaver HERREN.

"Jeg Er" kommer fra udsagnsordet "at være" eller "at eksistere". Gud er den i hvem alt liv er og fra hvem alt liv udgår. Vi eksisterer kun, fordi Han Er. Og vi lever kun i kraft af ham, for han er selve livskilden. Men Gud er ikke nogen u-personlig urkraft eller energi i universet, men et Jeg. Han giver sig til kende over for Moses som en levende person, den person i hvem hele livsfylden er. Herren er der for os og med os.

Navnet over alle navne

Når vi kommer til Det nye Testamente, ser vi en vidunderlig fremadskridende åbenbaring af dette navn. For Jesus selv kan forkynde, at "jeg er, før Abraham blev født." (Joh. 8:58) og "den, der har set mig, har set Faderen" (Joh. 14:9).

Jesus er Jahve i kød, og derfor kan vi ikke tale om navnet Herren i det tredje bud uden også at lade det omfavne Jesus Kristus, navnet over alle navne (Fil. 2:9). "Der er ikke frelse i nogen anden, ja, der er ikke givet mennesker noget andet navn under himlen, som vi kan blive frelst ved." (Ap. G. 4:12).

Det er i Jesu navn vi bliver frelst, døbt, vi påkalder Gud - og det er i Jesu navn, at alle skal bøje sig, "i himlen og på jorden og under jorden". Aksel Valen-Sendstad skriver meget rammende: "Guds navn står for alt det Gud er i sin herlighedsfylde, både som skaber og frelser".

At ophøje og ære Gud

At kunne påkalde, lovprise, ophøje og ære Den treenige Guds navn er en velsignelse og et stort privilegium. Det er så at sige den positive side af budet. En kristen bør altid have starten af Fadervor som en hjertesag. "Helliget blive dit navn" er en bøn, der bør smitte af på vores tilbedelse, på hele vort liv. Vi ønsker at se Guds navn blive ophøjet i kirken, i vore liv, i verden. At han må blive elsket, adlydt og

En kristen bør altid have starten af Fadervor som en hjertesag. "Helliget blive dit navn" er en bøn, der bør smitte af på vores tilbedelse, på hele vort liv.

æret. At flere må se ham, som den Han er. Den almægtige, hellige, barmhjertige og nådige Gud.

Derfor bør vi heller ikke være ligeglade, når Jesus bliver latterliggjort og nedværdiget. Vi kan ryste på hovedet af ekstreme muslimers rasende reaktion over Muhammed-tegningerne. Men man må så til gengæld spørge, om moderne kristne ikke har en lidt for laissez-faire holdning over for Guds navn.

Overordnet er faren nok, at vi ofte bliver kliche-fyldte kristne. Vi bruger dette navn overfladisk. Vi er på fornavn med Jesus. Han er vores buddy. "Jesus rocks". "Gud talte til mig i morges", "det var Guds vilje". Er det blot blevet fraser for os? Hvor meget plads bliver der til ærbødigheden, ærefrygten over for den tre gange hellige Gud?

1. Bøn:

Med hvilke motiver i baghovedet beder vi om dit og dat? "Herre, lad solen skinne, når vi tager på lejr", "Herre, lad dette projekt på arbejdet lykkes", "Herre, hjælp vores menighed til at vokse". Det er der for så vidt ikke noget galt med, vi skal komme med stort og småt og med alle vore bekymringer til Herren. Men er det blot fordi, vi ønsker, at lejren kan glide problemløst og let for os selv, for at vi kan få en ekstra-bonus på jobbet eller være en mere succesfuld menighedsleder?

Så hurtige er vi til at skubbe vores egen

sag forrest i bønnen uden tanke på Guds planer. I stedet burde vi lytte til dette råd i Bill Hybels bog "Bøn Forandrer":

Før vi bringer et ønske frem for Herren, er det en god ide at spørge: Hvis Gud opfyldte dette ønske,

- * ville det så give ham ære?
- * ville det fremme hans rige?
- * ville det hjælpe mennesker?
- * ville det hjælpe mig til at vokse åndeligt?

I offentlige bønner kan vi også misbruge Guds navn. Farisæernes lange bønner på en fremskudt plads er et skrækkese eksempel. Der er i visse kristne kredse også en tendens til, at sige "Jesus, Jesus, Jesus" eller "Herre, Herre, Herre" hele tiden og bruge Guds navn som en slags magisk formel, der kan styrke bønnens kraft eller blot som et middel til at udstille vores egen åndelighed.

Ofte kan det blot blive til en dårlig vane, så vi skodesløst bruger Guds navn hele tiden i tomme fraser og klicheer, men uden at hjertet er med i det.

2. Tilbedelse:

Vi ikke blot beder i Jesu navn, men vi synger også i Jesu navn. "Lad Kristi ord bo i rigt mål hos jer. Undervis og forman med al visdom hinanden med salmer, hymner og åndelige sange, syng med tak i jeres hjerte til Gud. Hvad I end gør i ord eller gerning, gør det alt sammen i Herren Jesu navn, og sig Gud Fader tak

ved ham!” (Kol. 3:16,17).

Synger vi med tak i hjertet til Gud? Eller er det blot rutine, hvor lovsangen dovent lides af uden at hjertet for alvor er engageret? En tekst, der forkyn-der Guds frelsesgerninger synges måske, mens vi er fyldt med bitterhed eller utilfredshed eller slet og ret ligegyldighed.

Når vi kommer til gudstjeneste for at tilbede og prise Gud, så er det en udfordring til os alle om at komme med en sang og en tak i vort hjerte til Gud. Her kan Jesu navn blive æret, ophøjet og prist af Guds folk, men det kræver også et helhjertet engagement fra hele menigheden.

3. Guds vilje:

Det er også farligt, hvis vi begynder at promovere vores egen agenda og tager Guds navn til indtægt for vores planer. “Det er Guds vilje, at vi gør det og det”. Folk bliver nødt til at følge os og være enige med os, fordi vi helt klart har Gud på vores side, og hvem kan argumentere imod disse planer? Ofte kan vi gøre det ud fra de mest noble motiver og med et dybt ønske om at tjene Gud, men alligevel blive ledt på vildspor.

Når katastrofen rammer spørger vi os selv “kan det virkelig være Guds vilje?” for vi har så svært ved at acceptere modgangen, mens fremgang og velstand og egne planer, der flasker sig, hurtigt får stemplet “Guds vilje”. Måske vi i enhver situation også her må spørge os selv, hvordan Herren kan bruge os til at fremme hans rige og vilje, bede ham om, at Hans vilje må blive vores vilje, så han kan få æren i den særlige situation, vi er i. Husk de advarende ord i Esajas 55: 8-9, hvor folket tydeligt ikke havde Gud med i deres planlægning:

For jeres planer er ikke mine planer, og jeres veje er ikke mine veje, siger Herren; for så højt som himlen er over jorden, er mine veje højt over jeres veje og mine planer over jeres planer.

4. Forkyndelsen:

Alvorligt er det også, når vi misbruger Guds navn til en forkyndelse af et falsk, mangelfuldt forplumret eller overfladisk evangelium.

Når forkyndere i stedet fremmer deres

egen position eller kun taler om deres egne kæpheste i stedet for at være tro mod det evangelium, som de har fået overleveret. Når upopulære sider ved det kristne budskab ignoreres, fordi forkyn-derne helst ikke vil stå sig dårligt med menigheden.

Det gælder også udadtil over for verden, hvis vi sliber de skarpe kanter af evangeliets udfordring eller nedtoner sider af Guds karakter eller emner som de sidste tider med dom og helvede i håbet om ikke at vække anstød.

5. Vort eksempel:

Desværre er det ikke sjældent, at verdens bespottelse og hån skyldes, at de kristne selv lever et liv, der vanærer Guds navn. Gandhi sagde engang: “Jeg er draget til jeres Kristus. Det er jer kristne, som foruroliger mig”.

Listen er lang over kirkens synder, og hver gang en fremtrædende kirkeleder tages i fusk med kirkemidlerne, eller endnu et eksempel på utroskab kommer frem, eller rækken af overgreb mod børn i den katolske kirke omtales, så kommer Gud til at stå som en løgner i folks øjne.

Som kristne er vi Guds ambassadører i verden, vi repræsenterer ham, for vi har bekendt os til hans navn og er hans tjenere. Når vi fortæller ikke-troende, at vi er kristne, så har de hurtigt en masse fordomme, men samtidig en hel del forventninger om, at vi er troværdige, at vi er til at stole på, at vi lever et liv, som er vores bekendelse værdig.

Jo, vi er syndere, og vi begår fejl, og vi falder, og dette må vi også bekende, så vi ikke står som hyklere og smykker os med falsk åndelighed. Men der burde også være en forskel på vore prioriter-

inger, vore valg, vore holdninger og vore handlinger og på verdens.

Et er at blive hånet og spottet, fordi man er kristen. Noget andet er, at Guds navn bliver spottet, fordi kristne ikke lever, som de bør i verden.

I skal hellige Herren Kristus i jeres hjerte og altid være rede til forsvar over for enhver, der kræver jer til regnskab for det håb, I har, men I skal gøre det med sagtmodighed og gudsfrygt og med en god samvittighed, for at de, der håner jeres gode livsførelse i Kristus, må blive gjort til skamme, når de bagtaler jer. For det er bedre, om det er Guds vilje, at lide, når man gør det gode, end når man gør det onde (1. Pet. 3:15-17).

Det er netop opfordringen fra Paulus til kristne i en meget vanskelig situation. De må udholde mange ting, og lide for Kristus, for at Guds navn ikke må vanæres.

Alle, som er under slaveåg, skal vise deres herrer al den ærbødighed, de har krav på, for at Guds navn og læren ikke skal blive til spot (1. Tim. 6:1).

Brug Guds navn

Alt dette betyder ikke, at vi skal gøre den tragiske fejltagelse, som jøderne begik. De besluttede sig nemlig for slet ikke at tage Guds navn i deres mund, men overlod det kun til ypperstepræsten en gang om året på forsoningsdagen i det allerhelligste at fremsige det hellige navn Jahve.

Nej, Gud ønsker, at vi skal bruge hans navn, i vore bønner, lovsang og forkyndelse. Han ønsker, at vores liv må afspejle vor bekendelse.

Denne Somerset-Maugham filmatisering er et stort klassisk melodrama, der udspiller sig i Kina i 1940'erne. Store følelser, flotte landskaber og en fængslende historie om et ægteskab i modgang og medgang.

Det står klart fra starten, at den forkælede og udadvendte society-pige Kitty (Naomi Watts) slet ikke passer sammen med den indelukkede og tørre bakteriolog Walter (Edward Norton), der er udsendt til Shanghai. Alligevel forelsker de sig og bliver gift. Men livet i Shanghai keder Kitty, og hun frisker tilværelsen op med et sidespring, der dog hurtigt bliver opdaget af Walter.

Hans blinde forelskelse forsvinder brat, og han viser en ubehagelig hævngherrig side af sig selv. Hun trygler om skilsmisse, men i stedet tvinger han hende til at rejse med sig dybt ind i landet til en lille landsby, der er ramt af en kolera-epidemi, og hvor hans medi-

cinske evner kan udfolde sig, mens hun får lov at rådne op i ensomhed.

Det er her det dødsdømte ægteskab uventet får en ny chance. Kitty får lov at se nye sider af sin mand i hans altruistiske kamp mod koleraen - og i desperation for at gøre en indsats begynder hun at arbejde i byens nonnekloster, der er lige dele børnehjem og hospital for de mange kolera-ramte. Langsomt kommer der en fælles forståelse ind og rører ved de sårede følelser.

“Når kærlighed og pligt bliver ét, så ved du, nåden bor i dig”, lyder det fra lederen af nonneklosteret til den rådvilde Kitty. Ord, der nok i situationen preller af på Kitty, men som hun senere lærer at sande.

Painted Veil er et nuanceret portræt af ægteskabet under svære vilkår - fra den stormende forelskelse, det bratte svigt og tab, til den kærlighed, der lærer at elske på trods. Men lektion kommer ikke let

og uden store ofre, tilgivelse og given sig selv til den anden.

Carsten Thomsen

Besøg vores hjemmeside:

www.kristentperspektiv.dk

Livet i lyset af døden

**Louis Nielsens kommentar til kapitel 9
"Det store møde på Staldbakken" i C. S.
Lewis' Narnia-bog "Det Sidste Slag".**

I lang tid kunne de intet sige eller blot udgyde en tåre".

Sådan indledes kapitlet og anslår endnu engang, at Narnia lakker mod enden. Lewis kunne næppe udmale stemningen tydeligere, end han gør med sin korte sætning. Nogen gange kan ord skabe mere levende billeder end selv billeder kan.

Ordene er ikke sentimentale, men vemodige, og uvilkårligt drager de os læsere ind i stemningen, de beskriver og lader os føle dyb sympati med de personer, som de handler om. De fleste af os genkender fra vort eget liv situationer, hvor vi hverken kan tale eller græde, men sidder tavse hen, ikke mindst når vi er sammen med andre.

Denne reaktion er nødvendig som den

er sund, men der må også komme en tid for handling. Og dette skifte indvarsles af enhjørningens stampen i jorden og rysten sin manke. Hvad enhjørningen siger er værd at citere i fuld længde:

Herre, nu er vi nødt til at holde råd. Vi må indse, at abens planer var langt mere omfattende, end vi havde drømt om. Han har uden tvivl i lang tid stået i hemmelig forbindelse med mogulen, og lige så snart han fandt løveskindet, må han have sendt ham besked om at gøre sin flåde klar til at indtage Cair Paravel og hele Narnia. Vi syv kan nu ikke gøre andet end at gå tilbage til Staldbakken, fortælle sandheden og kaste os ud i det eventyr, som Aslan har sendt os. Og hvis det ved et mirakel skulle lykkes os at besejre de tredive calormere, som er sammen med aben, så må vi drage imod den langt større fjendehær, som snart vil marchere ud fra Cair Paravel, og dø i kamp.

At dø for en god sag

Det gør altid stort indtryk på os, når nogen vil dø for en sag. Men det er langt fra alle sager, der er værd at dø for, nogle kan ligefrem være djævelske, og bag villigheden til at dø kan der gemme sig megen manipulation og en jernvilje til at gennemtrumfe sin vilje.

I princippet er livet helligt for den kristne, fordi det er Guds gave, og kun Gud kan give liv. Vi skylder altid ham at ære ham for livet, og det gør vi ved at bruge det til det, han ønsker det brugt til. Men ind imellem kan hans vilje være, at vi sætter livet til. "Den, der elsker sit liv, mister det", sagde Jesus, "og den, der hader sit liv i denne verden, skal bevare det til evigt liv" (Joh 12:25).

Enhjørningen, og de andre i det lille selskab, spiller ikke hasard med livet, deres holdning er ikke en selvmords-bomberholdning, men at "kaste sig ud i det eventyr, som Aslan har sendt os". Det er ikke deres egen historie, som er den vigtige, men Aslans historie, og den historie er både værd at leve for og dø i.

Om den sejrende kirke i Åb 12:11 hedder det "De havde ikke livet for kært til at gå i døden". De gamle talte om at "give sig Gud i vold", eller "om Gud vil og vi lever". Livet og fremtiden forekom dem slet ikke som noget givet, og som noget de kunne kalde deres "eget".

Holdningsmæssigt har på det punkt alt forandret sig, men virkeligheden er den samme. Det tragiske for os er, at vi ikke længere er fortrolige med virkeligheden. Derfor er vi også sårbare og bliver frustrerede over den mindste bakke eller det mindste vindpust, og skal have krisehjælp for hvert andet gadehjørne.

Skal vi kunne møde det store apokalyptiske drama, og mod det bevæger historien sig frem, dur den moderne indstilling ikke; dér har vi brug for enhjørningens og de andres i det lille selskab.

Ikke kun romantisk eventyr

Tirian vil gerne sende børnene hjem til den verden, hvorfra de kom. Men der er visse hindringer, som han måske ikke kender, måske ikke har tænkt over. Om et øjeblik vil Eustace gøre ham opmærksom på, at de "har ikke noget valg. Hvad nytter det at snakke om at tage tilbage? Hvordan? Vi behersker ikke den magi, der kan sende os tilbage!". Hvor de var, og hvornår de var der, og til hvad de var

kommet, afhang af Aslan og alene af ham. Eventyret er Aslans, og opgaven at "fortælle sandheden og kaste os ud i det eventyr, som Aslan har sendt os".

"Eventyr" er for os et ord med spænding, romance, drømme og lykke, måske også med lidt gys, men kun gys af den slags, som sætter os i stand til at nyde alt det øvrige så meget mere intenst. Eustace konfronterer dem med virkeligheden. Virkeligheden, at de ikke har magt over tingene, men må lade alt bero på Aslan, og hvad Aslan vil, i hymnisk sprog "lade alt bero på Guds, vor Faders nåde".

Lykke med glimt i øjet

Jill kunne ikke li' Eustace's snusfornuft. Jo vist havde han ret, men behøvede han at sige det på sådan en kølig, lidt opblæst måde? Kommunikation er kunsten at meddele sig til hinanden på en måde, så meddelelsen bliver forstået, men også på en måde som tilgodeser andres følelser. Det gør kommunikation vanskelig, og anbringer os nu og da i minefeltet mellem hensynet til sandheden og hensynet til de mennesker, hvis følelser vi så nødtigt vil såre og krænke.

Eustace har undergået en enorm forandring siden vi første gang mødte ham i "Morgenvandrerens rejse", men han er stadig en anelse følelseskold. Mødet med Aslan forvandler, som mødet med Jesus gør det, men Eustace beholder meget af sit oprindelige væsen, og det samme gør vi. Måske skulle han have sagt det anderledes, men det var det rigtige, han sagde, og ikke mindst i vores verden med al dens føleri, er det velgørende at møde mennesker, som siger tingene lige ud. I den situation, Jill og Eustace og de øvrige er i lige nu, er illusioner det, som de har allermindst brug for.

Der er humor også i dette kapitel, der ellers er alvorstungt. Tirian ved, hvor vejen bær hen, alligevel afgør han sagen om børnenes videre deltagelse i ekspeditionen med at sige, at "de kunne følge med ham og prøve lykken eller som han langt mere fornuftigt kaldte det: "Det eventyr, som Aslan har sendt os".

Smertelige hændelser ventede dem, sandsynligvis døden, alligevel er det ikke undergang, som er i fokus hos dem. Det er eventyr, som Aslan sender dem, eventyr med mening og indhold, og det kan aldrig ende på nogen anden måde end Aslan vil. Og han er "ikke en tam løve,

**Vi lever i en død-
fortrængningsskultur.
Vi fokuserer på sund-
hed og livslængde, og
vi skaber os en masse
udødelighedsmyter.
Men nogen gange
skulle vi måske standse
op og spørge os selv:
Hvad lever jeg for?**

men han er god". Og det borger for, at også dette eventyr må være godt.

Derfor kan Tirian også tale om "lykke", men sikkert med et glimt i øjet. Det gode humør, som tillader latter og munterhed, også når man trues er i fare og alt kalder på gravens alvor, er netop mulig for den, som i alvor tror på Aslan - tror på Jesus, vil vi sige.

Det gode humør er dog ikke grundstemningen - og kan ikke være det, alvoren og situationen taget i betragtning. Men som solen en mørk og regntung dag alligevel momentvis kan bryde igennem, således også i livet, ikke mindst i livet, som leves med Gud. Netop solen og livet er vel nogle af de stærkeste vidnesbyrd, vi har uden for åbenbaringen i Skriften, på Guds eksistens og forsyn. Skal vi have godt humør og fatte mod, kommer det altid udefra, ikke inde fra os selv. "I hvert solglimt Gud er nær", synger vi i en af Ingemanns herlige morgensalmer.

Men hvilken strategi skulle de anlægge? Om det er de ikke helt enige, men de ender med at være enige om, at de skal bevæge sig hen til Staldbakken. Nu er det både Jill og Eustace, der er bange. "Modet", siger Lewis "havde fuldstændig svigtet dem". Om det så er Eustace, har det kække fuldstændig forladt ham "Jeg kan lige så godt fortælle dig, at jeg er hundeangst", betror han Jill.

Døden kaster lys ind over livet

Situationen får dem til at reflektere over, hvordan det vil være fat med dem, hvis de dør i den kommende kamp? Ja over mysteriet liv og død i videre forstand. Vil de også være døde i England? (det er de rent faktisk, men det er ikke gået op for

dem endnu).

Det er først, når vi tænker på døden, at vi ret kommer til at tænke på livet og meningen med livet. Et øjeblik har Jill lyst til at sige, at hun ville ønske, at hun aldrig var kommet til Narnia. Men hun fortryder det, før hun får sagt det.

Selv om hun skulle blive dræbt, vil hun ikke sige, at hun fortryder det. Slet ikke. Og hun føjer til: "Jeg vil hellere dø i kamp for Narnia end blive gammel og dum derhjemme, og måske skulle sidde i en kørestol og så alligevel dø til sidst."

Denne tankevirksomhed omkring døden møder vi hyppigt hos Lewis, både i hans fiktive bøger og i hans essays, breve og foredrag. I en tale på Oxford Universitetet til de mange studerende, som ved udbruddet af sidste verdenskrig måtte afbryde studierne og melde sig til krigen, mediterede han over det med at dø i krig, og han spurgte, hvad forskellen - bortset fra udsigten til at dø tidligere - egentlig var på at dø på slagmarken og senere at dø af cancer eller hjertestop eller de mange andre sygdomme, mennesker dør af?

Forskellen på krig og fred er, at krig gør os mere opmærksom på døden, og det at vi skal dø, medens vi i fredstid ofte flygter fra det spørgsmål. Dø skal vi alle; det er vore allesammens bestemmelse.

Beredt på døden og det at møde sin Skaber og Dommer må vi alle være, uanset hvornår. Jill havde valgt, og hun havde valgt Narnia, og hun vil hellere ende sit liv i kamp for Narnia end dø gammel med eller uden de skrøbeligheder, alderdommen kan bringe med sig. Lewis lader hende tænke viist omkring dette spørgsmål om hendes mulige egen død, som han tænkte viist, da han talte til de unge akademikere på vej til krig.

Vi lever som måske aldrig før i en dødfortrængningsskultur. Vi fokuserer på sundhed og livslængde. Og for os er et kvantitativt langt liv den højest opnåelige værdi. Og vi skaber os en masse udødelighedsmyter. Men nogen gange skulle vi måske standse op og spørge os selv: Hvad lever jeg for? og hvorfor vil jeg gerne leve? Og hvad der er lige så vigtigt: Hvad kan gøre døden let og meningsfyldt?

Der er så meget mere i dette kapitel, end jeg kan nå med denne artikel, hvis den ikke skal blive for lang. Derfor er det nok bedst at slutte her ca. midtvejs i kapitlet og vende tilbage til det i næste

Lovpris den Treenige Gud

Danske Salmer: Alt står i Guds faderhånd

I sin tilblivelse kaldte Grundtvig denne korte salme Vorherres glæde.

I Den danske Salmebog står den i udgaven af 1953 som den første salme i afsnittet De helliges samfund, i udgaven af 2002 i afsnittet Troen på Helligånden. Begge rubriceringer siger noget væsentligt om salmen, idet den handler både om Treenigheden og om fællesskabet.

Den er på samme tid lovprisning, bekendelse og forkyndelse, noget enhver god salme er. Trosbekendelsens forskellige artikler er her, den kristne forvisning, og hvad den grunder sig på, er her, livet i fællesskab med Fader, Søn og Helligånd er her, håbet er her, glæden og freden er her, himlen og det evige liv er her. Hvad kan vi ønske mere?

Salmen er såre enkel i sin opbygning, består af tre korte strofer af fem linjer, hvor kun de to første linjer varierer fra strofe til strofe, medens de tre sidste er de samme i hver af stroferne: "af Guds nåde, til Guds ære/ evig glade vi skal være/ i vor Herres Jesu navn".

Grundtvigsalmen "Krist stod op af døde", "Til Himmels fór den ærens drot" og "Et barn er født i Bethlehem" er bygget op på lignende eller omtrent lignende måde, og det opleves som en særdeles effektiv måde at bygge en salme op på. Et lignende mønster genfinder vi i nogle af Bibelens salmer som f.eks. Salme 136.

Om udtrykket evig glade i omkvædet siger Brix "Som så ofte før har Grundtvig her benyttet et vulgært udtryk efter dets oprindelige mening "evigglad". Den vulgære betydning har mere været hen i retning af "lige glad".

Det går jo af og til med ord, at de kommer til at antage den modsatte betydning af den, de oprindeligt har, især når de bliver dagligdags og bruges i tide og utide uden omtanke. Så bliver det overraskende, når et sådant ord bruges

Af Louis Nielsen

og nu i en sammenhæng, hvor det ikke giver mening i sin populære betydning og dermed tvinger brugeren til at reflektere over, hvad det mon betyder her? Vi trænger til at blive vækket, navnlig når det gælder evangeliet, for vi kan nemt glemme, at det både gælder hver dag og for evigheden: evig glade/ evigglad?

Glæde følger troen

Hvorfor er det så, at vi skal være evigt glade? Jo det skal vi være, fordi "alt står i Guds faderhånd", fordi vi med Guds enbårne Søn er "sikre på vor arv og løn", og fordi vi er "fælles om hans liv og fred, lys og kraft og herlighed". Og det er alt af Guds nåde og derfor til hans ære. Og med det følger glæden.

Det, Skriften fortæller os, og Helligånden bekræfter, og det vi oplever og erfarer, går hånd i hånd i salmen og derfor lovprisningen, derfor bekendelsen af troen, derfor glæden.

Salmen er afgjort en menighedssalme, det er fællesskabet, det er vi og vor, ikke

"jeg" og "mig". Men det, vi oplever som menighed, er det bestemt også meningen, vi skal opleve individuelt. Derfor er der ikke kun til gudstjeneste, vi kan synge med på denne salme, vi kan bestemt også nynne med, når vi privat søger Gud, ja alle vegne og til alle tider, hvor vi har behov for at blive styrkede i troen og behov for at lovprise Gud.

Vi bør være taknemmelige for, at vi har salmer, som er så enkle, at vi nemt kan lære den udenad, og samtidig er så fyldte af evangeliet, at de både fryder og styrker og giver ord til vor bekendelse og takkebøn.

Lovprisning alle steder

Hele salmen er som sagt en lovprisning af Treenigheden; i strofe 1 nævnes Guddommens tre personer eksplicit: Faderen, Helligånden, Herren Jesus Kristus. Faderens suverænitet, almagt, alviden, algodhed, forsyn og hans kunnen og gøre, hvad han vil, slås fast. Og med det følger den tryghed, tillid og fortrøstningsfuldhed, Guds børn kan møde livet med, møde døden med, møde evigheden med.

"Er Gud for os, hvem kan så være imod os?". Den evige Gud, vor Fader ved vor Herre Jesus Kristus er os en borg til frelse, hvad skal vi da frygte, og hvad kan da true os? Just det er temaet i mange af Bibelens salmer og i talrige af salmerne i vor salmebog. "Ved midnatstid holdt Paulus og Silas bøn og sang lovsange til Gud" står der om de to mænds fængsling i Filippi. Og deres medfanger lyttede med. Lovsangen standsede ikke med fængsling og værkende rygge og lænkede hænder og fødder.

Guds pris lød selv her og under de omstændigheder, og håbet og glæden fik rum, ikke alene hos de to, som kendte deres Gud, men også hos flere af dem,

**Alt står i Guds faderhånd,
hvad han vil, det gør hans Ånd:
af Guds nåde, til Guds ære
evig glade vi skal være
i vor Herres Jesu navn.**

**Sikre på vor arv og løn
er med Guds enbårne Søn,
af Guds nåde, til Guds ære
evig glade vi skal være
i vor Herres Jesu navn.**

**Fælles om hans liv og fred,
lys og kraft og herlighed,
af Guds nåde, til Guds ære
evig glade vi skal være
i vor Herres Jesu navn.**

N. F. S. Grundtvig, 1856

som var fængslede sammen med dem. Som Guds børn, der kender Gud og ved hvem han er, og hvordan han er, har vi al mulig grund til at ære Gud, bade os i hans nåde og være "evig glade i vor Herres Jesu navn". Bare en skam, at det er så sjældent, vi synger!

Nutid og fremtid forenet

Fra nutiden og dagen i dag, i morgen, i overmorgen og hver eneste dag vendes i strofe 2 vort blik og vort håb mod fremtiden, mod vor arv og løn hos Gud. Det er nytestamentlig og kerneevangelisk kristendom, vi synger om her, det med "at vi kan være sikre på vor arv og løn med Guds enbårne Søn".

Inkarnationen er her, for Guds enbårne Søn er blevet som os, for at vi kunne blive som han, dvs. være børn hos Gud, være børn af hans forjættelse, have hjem hos Gud, have arv og løn hos Gud.

Vi, som ingen fremtid havde, er nu af Guds nåde til hans ære, børn af Gud, arvinger hos Gud, og har arv og løn i vente, og med Kristi komme til jord kan vi endda være sikre på det. Hvis ikke vi er glade, hvem skulle så være det?

I strofe 3 forenes det hele fremtid og nutid i den erfaring og oplevelse af evangeliets velsignelser, som vi allerede oplever og nyder nu ved Helligånden, ved Guds ord og ved fællesskabet i kirken, fællesskabet om ordet, fællesskabet om nadveren, fællesskabet med hinanden. Grundtvig taler om det, vi har fælles med Herren og fælles med hinanden, liv og fred, lys og kraft og herlighed. Liv og fred var og er det, Herren efterlod sine egne på den dag, han skiltes fra dem og løftedes til Himlen.

Ifølge Johannes-Evangeliet mødte Jesus sine disciple om aftenen den første dag i ugen (opstandelsesdagen, påskemorgen) og sagde "Fred være med jer!", og han "blæste ånde i dem og sagde: "Modtag Helligånden" (Joh 20:19-23). Og "Åndens attrå", siger Paulus "er liv og fred" (Rom 8:7). De helliges samfund og fællesskab er fællesskabet om livet, det evige liv (1 Joh 1:1-4; 5:20).

De helliges arvelod er en arvelod i lyset (Kol 1:12-13). Og Jesus har lovet, at hans kraft skal være med os og stå os bi. De helliges fællesskab og samfund beskrives her i den bredde og dybde, vi møder det i Det Nye Testamente, og

deltagelsen og oplevelsen af menighedens fællesskab gøres til lige så integreret en del af troen og troens liv, som troen på Gud som Fader og delagtigheden med Sønnen.

I trosbekendelsen bekender vi ikke alene vor tro på Gud Fader, den Almægtige, på Jesus Kristus, Guds enbårne Søn, vor Herre og på Helligånden, men også vor tro på én almindelig kirke, de helliges samfund og det evige liv. Skipper vi kirken, skipper vi også en vigtig del af vor kristne tro, vor kristne bekendelse og vor oplevelse af troens liv.

Denne simple salme minder os om alle disse ting, fryder os ved dem og fortæller os, at vi skal have dem som grundpiller under os og over os i al vor færden, og gør det som lovsang, uden belæring og løftede pegefingre. For vi har i sandhed grund til altid "at være evig glade i vor Herres Jesu navn".

**Som Guds børn har vi
al mulig grund til at ære
Gud, bade os i hans nåde
og være "evig glade i
vor Herres Jesu navn".
Bare en skam, at det er så
sjældent, vi synger!**

Kristent Perspektiv udgives af
Perspektiv Bibelskole.

Sekretariatet v. Henning Lytje,
Falen 61A, 5000 Odense C, tlf.
74415540.

Ekspedition: Gerda Jessen
Sørensen, Lindevej 56A. 5250
Odense SV, tlf. 66132048.

Redaktion: Carsten Thomsen
(ansv. red), ctpress@mac.com,
Louis Nielsen, louis.nielsen@mail.
dk. Astrid í Hjöllum Christensen.

Bladet udgives 4 gange om året.
Det udsendes gratis til studerende på
Perspektiv Bibelskole.

Årsabonnement: 125 kr. **Hjemme-
side:** www.kristentperspektiv.dk